

**Ośrodek
Pomocy
Społecznej**
w Pólích

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W POLICACH
ZA ROK 2019**

Spis treści

Wprowadzenie	4
I. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej.....	6
II. Zadania Ośrodka wynikające z ustawy o pomocy społecznej.....	8
III. Formy pomocy.....	10
1. Zadania zlecone.....	10
2. Zadania własne.....	11
IV. Opis zadań Ośrodka Pomocy Społecznej.....	12
1. Usługi opiekuńcze.....	12
2. Domy pomocy społecznej.....	15
3. Zasiłki okresowe.....	16
4. Program Rządowy Posiłek w szkole i w domu.....	17
5. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.....	20
6. Zasiłki celowe.....	20
7. Podsumowanie zadania zlecone i zadania własne.....	21
V. Główne problemy klientów pomocy społecznej.....	22
VI. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.....	26
VII. Praca socjalna.....	28
VIII. Kontrakt socjalny.....	30
IX. Asystent rodziny.....	30
X. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Police na lata 2017 – 2020..	31
XI. Program Aktywności Lokalnej.....	32
XII. Organizowanie Społeczności Lokalnej.....	33
XIII. Projekty realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach.....	34
1. Wigilia dla samotnych.....	34
2. Kawiarnia dla Seniora.....	35
3. Pamiętaj o mnie – senior dla seniora.....	35
4. Dzień Sąsiada.....	36
5. Dzień Sąsiada i Dzień Dziecka w Tatyni.....	37
6. Festyn Dzień Starego Miasta.....	37
7. Mamo, tato co Wy na to?.....	38
8. Trzy kwadranse dla rodziny.....	39
9. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego.....	39

XIV. Współpraca.....	41
1. Prace społecznie – użyteczne.....	42
2. Współdziałanie z Centrum Integracji Społecznej.....	42
3. Zintegrowany system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.....	43
XV. Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych.....	44
XVI. Realizacja ustawy Prawo Energetyczne.....	48
XVII. Realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych.....	49
XVIII. Realizacja ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.....	51
XIX. Realizacja Programu Rządowego „Dobry start”	52
XX. Realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.....	53
XXI. Struktura wydatków budżetowych.....	54
Podsumowanie.....	55
Wnioski.....	56

WPROWADZENIE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach stanowi podstawową jednostkę organizacyjną Gminy Police w zakresie wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do przezwyciężenia trudności życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Do zadań Ośrodka należy przede wszystkim podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Od wielu lat zauważalna jest zmiana wizerunku pomocy społecznej. Łączy się to z rozwojem pracy socjalnej, która skupia się na budowaniu lokalnego systemu wsparcia. Dzisiejsza pomoc społeczna to system zabezpieczenia społecznego, który przejawia się nie tylko poprzez wsparcie finansowe, ale także poprzez szukanie nowych rozwiązań w środowisku zamieszkania klientów pomocy społecznej. Nadmienić należy, że obszar i zakres działania pracownika socjalnego uległ zmianie, a Ośrodek Pomocy Społecznej stanowi swoistą „trampolinę” do wyjścia z kryzysu. Praca socjalna stała się rodzajem interwencji oraz profilaktyki ale obejmuje również długofalowe działania na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia. Pracownicy socjalni posiadają wiedzę na temat funkcjonowania środowiska lokalnego, współpracują, a także podejmują działania z innymi jednostkami i podmiotami na rzecz niwelowania problemów społecznych. Współczesny pracownik socjalny boryka się zarówno z problemami rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rozpadu więzi, konfliktów rodzinnych, uzależnień, a także z samotnością osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. Wszystkie wskazane problemy mogą generować proces marginalizacji i wykluczenia społecznego dlatego niezwykle ważna jest praca Działu Pracy Socjalnej w tutejszym Ośrodku.

Należy zaznaczyć, że kadra pracowników socjalnych to wyjątkowa grupa zawodowa. To ich wiedza, postawa i empatia pozwalają osobom i rodzinom przezwyciężać trudności i prawidłowo funkcjonować. Należy zwrócić uwagę, że polityka społeczna państwa wprowadza nowe rozwiązania w kierunku poprawy jakości życia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.

Wymaga to sprawnego i skutecznego działania zatrudnionych w tutejszym Ośrodku pracowników ale wiąże się również z tworzeniem nowych miejsc pracy.

Podstawy prawne

Podstawowym aktem prawnym warunkującym działalność Ośrodka Pomocy Społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507), która określa zarówno zasady i formy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, jak i wymogi dotyczące zatrudnienia pracowników socjalnych oraz ich kwalifikacje.

Działania Ośrodka opierają się również na dokumentach programowych określających długofalowe działania w kierunku niwelowania problemów społecznych. Do powyższych dokumentów należą:

- „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Police na lata 2017 – 2026”, przyjęta przez Radę Miejską w Policach uchwałą Nr XXXI/308/2017 z dnia 20 czerwca 2017 roku;
- „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021” przyjęty uchwałą Nr XXV/242/2016 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2016 roku;
- „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” przyjęty przez Radę Miejską w Policach uchwałą Nr III/9/2018 z dnia 7 grudnia 2018 r.

Ponadto zaznaczyć należy, że działania Ośrodka wpisują się w Misję określoną w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Police na lata 2017 – 2026, która polega na:

1. Skutecznym aktywizowaniu mieszkańców Gminy Police zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dążenie do integracji społecznej, wspierania rodzin, a także zintegrowania wszelkich działań w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej.
2. Realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z potrzeb społecznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, która winna być skuteczna i opierająca się na nowatorskich projektach opartych o partnerstwo publiczno – prywatne i publiczno – społeczne.

Głównym zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, a w szczególności:

- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłata zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych celowych,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, schronisk, noclegowni i opłacanie lub dofinansowywanie do opłat za pobyt,
- przyznawanie posiłków i opłacanie ich kosztów,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
- realizacja projektów socjalnych,
- świadczenie pracy socjalnej,
- realizacja programów osłonowych,
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- opłacanie składek emerytalnych, rentowych i zdrowotnych za osoby korzystające z pomocy i kwalifikowanie do w/w świadczeń,
- sprawienie pogrzebu,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych dla innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- udzielanie poradnictwa prawnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego.

Oprócz zadań wynikających z ww. ustawy Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych ustaw, a w szczególności:

- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłacanie dodatków energetycznych,
- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłacanie zasiłków dla opiekunów,
- prowadzenie postępowań, wydawanie rozstrzygnięć i decyzji oraz wypłata świadczeń wychowawczych,
- prowadzenie postępowań, wydawanie rozstrzygnięć i decyzji oraz wypłata świadczeń z Programu „Dobry start”;
- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- potwierdzanie prawa do świadczeń zdrowotnych,
- prowadzenie obsługi organizacyjno-technicznej zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy,
- prowadzenie postępowania związanego z procedurą „Niebieskiej Karty”.

Ponadto zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej obowiązkiem Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej jest coroczne składanie Radzie Miejskiej sprawozdania z działalności Ośrodka.

Zakres zadań realizowanych przez OPS reguluje ponad 30 aktów prawnych, w tym m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507)
- uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r poz. 1007),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2133),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 755),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 2220),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 2092),
- ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 670),

- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407),
- ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1111),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2015r. poz.1390 z późn. zm.),
- ustawy z 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 688)
- ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

I. KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania gminy w określonych wyżej aktach prawnych związane są z wymogami kadrowymi. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych zgodnie z uregulowaniami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który zakłada, iż "ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców". W 2019 r. Ośrodek zatrudniał 21 pracowników socjalnych, w tym 2 na zastępstwo.

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach realizowane były przez pracowników następujących działów, tj.:

- Działu Pracy Socjalnej - do jego zadań należy m.in. świadczenie pracy socjalnej; realizowanie projektów socjalnych, udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania problemów życiowych, współpraca z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym np. przemocy w rodzinie, pobudzanie aktywności społecznej, wspieranie osób w trudnej sytuacji życiowej w uzyskiwaniu pomocy od innych instytucji, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w sprawie udzielenia pomocy społecznej klientom Ośrodka oraz na potrzeby innych instytucji i ośrodków pomocy społecznej,
- Działu Usług Opiekuńczych – do jego zadań należy wykonywanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osób, które ze względu na wiek lub chorobę nie są w stanie samodzielnie zaspakajać codziennych potrzeb życiowych i wymagają pomocy innych osób oraz prowadzenie postępowań dotyczących umieszczenia w domach pomocy społecznej,
- Działu Realizacji Pomocy Społecznej – do jego zadań należy m.in. przygotowywanie i realizacja decyzji administracyjnych w sprawach pomocy społecznej,
- Działu Świadczeń Rodzinnych – do jego zadań należy wydawanie i przyjmowanie wniosków w sprawie świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, sporządzanie decyzji oraz list wypłat świadczeń, a także prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- Działu Dodatków Mieszkaniowych – do jego zadań należy wydawanie i przyjmowanie wniosków w sprawach dodatku mieszkaniowego oraz dodatku energetycznego, sporządzanie decyzji oraz list wypłat,
- Działu Finansowo-Księgowego – do jej zadań należy m.in. przekazywanie przyznanych decyzjami świadczeń, prowadzenie windykacji wierzytelności, obsługa księgowo-płacowa Ośrodka,
- Działu Organizacyjnego – do jego zadań należy m.in. prowadzenie spraw kadrowych, z zakresu ochrony danych osobowych, zamówień publicznych, spraw gospodarczych oraz obsługa sekretariatu.
- Służba BHP – bhp,
- Radca prawny – poradnictwo prawne.

Zasoby kadrowe, jakimi dysponował Ośrodek w minionym roku przedstawia poniższa tabela.

Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób
Ogółem, w tym:	109
Dyrektor	1
Z-ca dyrektora	1
Dział Pracy Socjalnej, w tym:	27
Kierownik Działu	1
Z-ca Kierownika Działu	0
Starszy specjalista pracy socjalnej	5
Specjalista pracy socjalnej	3
Starszy pracownik socjalny	4
Pracownik socjalny	9
Asystenci rodziny	4
Pracownik gospodarczy (Magazyn)	1
Dział Realizacji Pomocy Społecznej, w tym:	5
Kierownik Działu	1
Stanowiska urzędnicze	4
Dział Finansowo – Księgowy, w tym:	5
Główny księgowy	1
Z-ca głównego księgowego	1
Stanowiska urzędnicze	3
Dział Świadczeń Rodzinnych, w tym:	12
Kierownik Działu	1
Stanowiska urzędnicze	11
Stanowiska pracownicze	0
Dział Dodatków Mieszkaniowych	2
Dział Usług Opiekuńczych, w tym:	43
Kierownik Działu	1
Specjalista pracy socjalnej	1
Pracownik administracyjny	1
Pracownicy wykonujący usł. opiek.	36
Prac. wyk. specjalist. usługi opiek.	4
Dział Organizacyjny, w tym:	11
Kierownik Działu	1
Informatyk	1
Stanowiska urzędnicze	4
Stanowiska pracownicze	5
Radca Prawny	1
Inspektor BHP	1

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku w Ośrodku zatrudnionych było 109 pracowników etatowych, z czego:

- 56 osób posiada wykształcenie wyższe, w tym 12 osób studia podyplomowe,
- 27 osób posiada wykształcenie policealne,
- 15 osób posiada wykształcenie średnie,
- 6 osób posiada wykształcenie zasadnicze,
- 5 osób posiada wykształcenie podstawowe.

W grupie 21 pracowników realizujących zadania pracowników socjalnych:

- 7 osób posiadały specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego
- 4 osób posiadało specjalizację II stopnia.

Kwalifikacje zawodowe pracowników Ośrodka są zgodne z wymogami zawartymi w ustawie. W celu uzupełnienia wiedzy w zakresie realizowanych zadań pracownicy uczestniczą w różnych szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

Ponadto w 2019 r. 1 osoba zatrudniona była w ramach robót publicznych, natomiast 3 zatrudnione były w ramach prac społecznie -użytecznych.

II. ZADANIA OŚRODKA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadaniem pomocy społecznej jest nie tylko udzielenie wsparcia w celu przewyższania trudności życiowych ale także niedopuszczanie do jej powstawania.

Zwraca się tu szczególną uwagę na działania prewencyjne oraz profilaktyczne. Należy zaznaczyć, że profilaktyka w pomocy społecznej to działania adresowane do konkretnych rodzin i osób. Można tu wskazać pracę socjalną, poradnictwo, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że profilaktyka w pracy socjalnej to również działania, które nie są skierowane bezpośrednio do danej osoby czy rodziny ale mające na celu pobudzenie aktywności społecznej w celu wzmocnienia potencjału otoczenia. Do wzmocnienia roli profilaktyki w dziedzinie pomocy społecznej niezbędne jest zarówno zaangażowanie pracowników socjalnych w zakresie pracy socjalnej ale także organizowanie środowiska lokalnego. Niezwykle ważna jest współpraca z innymi jednostkami, m.in. szkołami, policją, strażą miejską, służbą zdrowia ale także najbliższym środowiskiem zamieszkania. W tak rozbudowanej przestrzeni specjalistów z różnych dziedzin pracownik socjalny jest w stanie działać prewencyjnie, a następnie prowadzić pracę socjalną. Jednak proces budowania sieci wsparcia w lokalnym środowisku jest procesem długotrwałym i wymagającym nakładu pracy pracowników socjalnych.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 3 określa zadania pomocy społecznej w następujący sposób:

1. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.
2. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.
3. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.
4. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Przedmiotowa ustawa wskazuje również na zadania z zakresu pomocy społecznej, które zostały przypisane gminie.

W ramach świadczeń finansowych wyróżniamy następujące formy pomocy:

- zasiłki stałe;
- zasiłki okresowe;
- zasiłki celowe;
- specjalne zasiłki celowe;
- świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności.

W ramach pomocy niepieniężnej wymienić należy:

- pracę socjalną;
- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, podstawę do udzielania pomocy warunkuje kryterium dochodowe przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w pkt. 2 lub innych okolicznościach uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

1. Kryterium dochodowe

Zgodnie art. 9 ust 1 ustawy o pomocy społecznej, kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej ustalono następujące kryteria dochodowe:

- dla osoby samotnie gospodarującej w wysokości 701 zł;
- dla osoby w rodzinie w wysokości 528 zł.

2. Powody udzielenia pomocy społecznej:

- ubóstwo;
- sieroctwo;
- bezdomność;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizm lub narkomania;
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że ustawodawca w art. 4 ustawy nakłada na osobę i rodzinę korzystającą z pomocy społecznej obowiązek współdziałania w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej. Współdziałanie ma na celu aktywizowanie jednostki, uruchomieniu jej możliwości, a przede wszystkim angażuje osobę do działania w celu poprawy jakości swojego życia. Współpraca z pracownikiem socjalnym ma również wpływać na poprawę samodzielności klientów i przeciwdziałać uzależnieniu od pomocy społecznej.

Kierunki, jakie wyznacza polityka społeczna państwa kształtują zmiany w systemie pomocy społecznej. Zauważyć można poprawę jakości życia osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, jednak nadal widać ogromne zapotrzebowanie na wsparcie i pomoc ze strony pracowników socjalnych. W ciągu ostatnich lat zauważyć można systematyczny spadek liczby klientów korzystających ze wsparcia finansowego Ośrodka, jednak pomoc społeczna to nie tylko pomoc finansowa osobom kwalifikującym się do takiej pomocy zgodnie z ustawą. Pomoc społeczna to kształtowanie postaw, samodzielności, a także rozwijanie odpowiedzialności za swoje postępowanie wśród mieszkańców Gminy.

Brak odpowiednich wzorców do naśladowania, powielanie negatywnych schematów wyniesionych z rodzinnych domów, a także brak umiejętności rozwiązywania trudności życiowych sprawiają, że problemy w rodzinach nawarstwiają się, a to wymaga od pracowników socjalnych intensywnej pracy w kierunku ich rozwiązywania przy jednoczesnym uczestnictwie osoby wymagającej wsparcia.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę świadczeniobiorców pomocy społecznej na przełomie ostatnich 4 lat.

Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	1167	1037	964	976
w tym na wsi	253	225	224	203
Liczba osób w rodzinach	2283	1867	1697	1724

III. FORMY POMOCY

Ustawa o pomocy społecznej rozróżnia zadania z zakresu pomocy społecznej na zadania własne i zadania zlecone.

1. Zadania zlecone

Zadania zlecone gminie to katalog zadań związanych z realizacją określonych świadczeń. Pierwszą grupą jest przyznawanie i wypłacanie świadczeń związanych z kłęską żywiołową lub ekologiczną. Kolejną grupą są świadczenia przyznawane dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W ramach tej formy wsparcia należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Czwarta kategoria to działania skierowane do cudzoziemców zgodnie z ustawą. Ostatnim zadaniem w ramach zadań zleconych jest wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki (dla osób pełniących rolę opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych).

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku zdecydowanie zminimalizowała liczbę zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej.

W praktyce sprowadza się to do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz do wypłacania wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki.

Zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. h oraz art. 53 a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd jest świadczeniem z pomocy społecznej jednak nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. Zgodnie z art. 101 ust. 1 cytowanej ustawy w związku z art. 27 Kodeksu Cywilnego właściwą do wypłaty przyznanego wynagrodzenia jest Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania opiekuna. W 2019 r. świadczenia otrzymywało dwóch opiekunów prawnych.

Poniższa tabela przedstawia jak zadania zlecone kształtowały się w 2019 r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	15	3036	123 495	14	19
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki	0	63	15 564,52	x	x

2. Zadania własne

Zadania własne Gminy obejmują świadczenia związane z ponoszeniem przez jednostkę samorządu terytorialnego wydatków finansowych. Do takich świadczeń zaliczyć można m.in. udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłata zasiłków stałych, okresowych, celowych i zasiłków specjalnych celowych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, a także ponoszenie odpłatności za pobyt osoby w domu pomocy społecznej. Ponadto do zadań własnych gminy w ramach pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należy praca socjalna.

Poniższa tabela przedstawia formy pomocy udzielonej osobom i rodzinom w 2019 r w ramach zadań własnych Gminy.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Razem	1 102	x	4 933 074	897	1 502
Zasiłki stałe ogółem	247	2 319	1 279 980	245	276
z tego: środki własne	x	x	0	x	x
dotacja	x	x	1 279 980	x	x

Zasiłki okresowe ogółem	117	374	136 212	116	176
z tego:					
środki własne	x	x	9778	x	x
dotacja	x	x	126 434	x	x
Zasiłek celowy	568	x	508 586	562	1 018
w tym specjalne zasiłki celowe	244	407	159 822	241	475
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0	0	0
Schronienie	115	18 239	415 082	115	135
Posiłek	223	22 259	177 412	107	405
Sprawienie pogrzebu	x	12	28 573	11	11
Usługi opiekuńcze	203	46 235	2 387 229	197	250
Praca socjalna	x	x	x	234	524

IV. OPIS ZADAŃ OSRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

1. USŁUGI OPIEKUŃCZE

Rozwój medycyny oraz poprawa warunków życia powodują, że średnia długość życia ludności w Polsce systematycznie wydłuża się. Jednocześnie starość wiąże się z ogólnym pogorszeniem stanu zdrowia oraz chorobami specyficznymi dla podeszłego wieku. Osoby starsze są grupą społeczną, która wymaga odpowiedniego wsparcia i pomocy. Jednak nie zawsze na taką pomoc mogą liczyć ze strony rodziny. W społeczeństwie zanika model rodziny wielopokoleniowej. Osoby starsze często pozostają same w swoim miejscu zamieszkania, a pogarszający się stan zdrowia oraz niepełnosprawność utrudniają samodzielne funkcjonowanie.

Zjawisko starzenia się ludności wiąże się z nowymi wyzwaniami w ramach pomocy społecznej. Dotyczą one zarówno rozwoju usług opiekuńczych ale także aktywizowania seniorów do życia w społeczności lokalnej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach bardzo prędko realizuje zadania na rzecz osób starszych. Pracownicy socjalni swoimi działaniami kształtują pomoc i wsparcie dla seniorów realizując projekty socjalne. Integrują przy tym środowisko lokalne, a poprzez swoje działania uwrażliwiają otoczenie na

potrzeby osób starszych. Należy zaznaczyć, że osoby starsze wykazują aktywność i chęć uczestnictwa w projektach kierowanych do ich grupy wiekowej.

Jednak podeszły wiek, choroby oraz niepełnosprawność często znacznie ograniczają możliwość funkcjonowania seniorów w życiu społecznym. Analiza danych tutejszego Ośrodka wskazuje, że z roku na rok rośnie liczba osób potrzebujących pomocy w formie usług opiekuńczych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach dokłada wszelkich starań aby zabezpieczyć osoby potrzebujące w jak najlepszą pomoc.

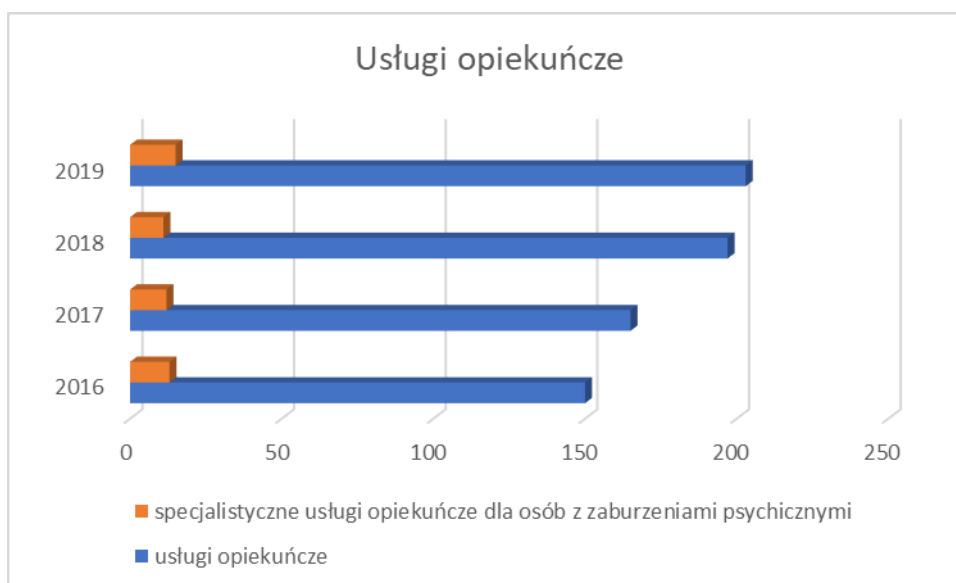
W tym zakresie funkcjonuje Dział Usług Opiekuńczych. Do dnia 31.12.2019 zatrudnionych było 40 opiekunek domowych. W celu usprawnienia pracy Działu zatrudniane były również osoby w ramach robót subsydiowanych – 1 osoba (roboty publiczne) oraz w ramach prac społecznie użytecznych 3 osoby.

W roku 2019 usługami opiekuńczymi objętych było 218 osób, z czego 203 skorzystało z usług opiekuńczych (zadanie własne), natomiast 15 osób ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadania zlecone).

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w wymiarze od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego.

Dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze. Są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

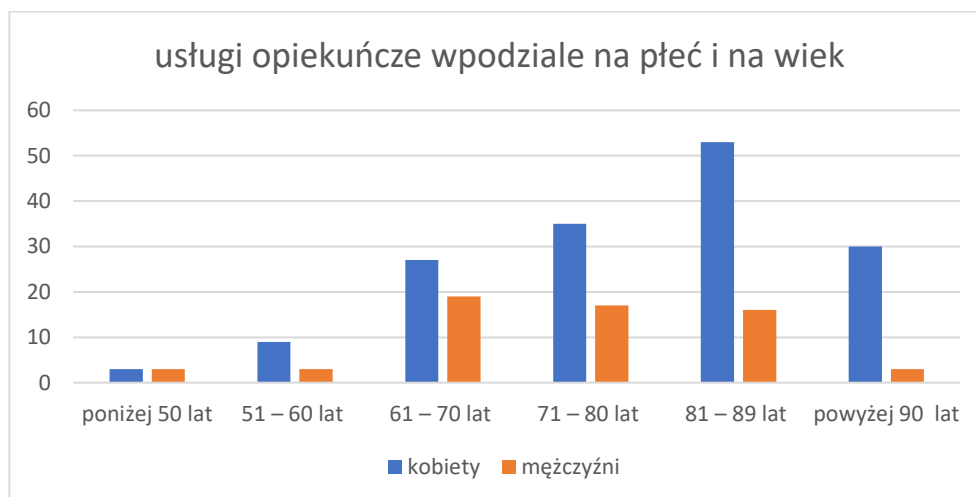
Zauważyć należy, że liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych stale rośnie. Sytuacja ta przedstawiona została na poniższych zestawieniach.

Nazwa usług	2016	2017	2018	2019
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	13	12	11	15
usługi opiekuńcze	150	165	197	203

W 2019 roku usługami opiekuńczymi objęto łącznie 218 w tym 157 kobiet i 61 mężczyzn. Podział według wieku przedstawiał się następująco:

- liczba osób poniżej 50 lat – 6 (3 K, 3 M),
- liczba osób w wieku 51 – 60 lat - 12 (9 K, 3 M),
- liczba osób w wieku 61 – 70 lat - 46 (27 K, 19 M),
- liczba osób w wieku 71 – 80 lat - 52 (35 K, 17 M),
- liczba osób w wieku 81 – 89 lat - 69 (53 K, 16 M),
- liczba osób powyżej 90 lat – 33 (30 K, 3 M).

Uwzględniając rodzaj gospodarstwa domowego osób, u których świadczone usługi można wyodrębnić:

- osoby samotne - 39,
- osoby samotnie gospodarujące posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania – 53,
- osoby samotnie gospodarujące, których rodzina mieszka w tej samej miejscowości - 61,
- osoby mieszkające z rodziną - 65.

Najwięcej osób korzystających z usług to osoby posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Na kolejnym miejscu kształtują się osoby, które mieszkają wspólnie z rodziną. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej.

Odbiorcą usług opiekuńczych niejednokrotnie są rodziny dwuosobowe tj. małżeństwa w podeszłym wieku, w których jedno z małżonków bądź też oboje wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Usługi opiekuńcze świadczone przez tutejszy Ośrodek wykonywane są w profesjonalny i rzetelny sposób. Opiekunki domowe przygotowywane są do swojej pracy przez kierownika Działu Usług Opiekuńczych. Ponadto systematycznie doksztalają się w kierunku opiekuna medycznego i opiekuna środowiskowego. Podwyższanie kwalifikacji i umiejętności pozwala na efektywne i sprawne wykonywanie pracy na rzecz osób potrzebujących opieki.

Dodatkowo Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2019 r. zatrudnił na umowę – zlecenie psychologa oraz terapeutę. Praca psychologa dotyczyła kształtowania umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowania do aktywności i leczenia osoby zaburzonej psychicznie, a także interwencji i pomocy w życiu w rodzinie osoby zaburzonej psychicznie, w tym pomocy w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych. Wsparciem psychologicznym obejmowani byli zarówno klienci korzystający z usług w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także w ramach konsultacji psychologicznych - pracownicy Ośrodka świadczący ww. usługi. Natomiast do zadań terapeuty należało ułożenie i realizacja indywidualnych terapii dla klientów, a także konsultacje dla pracowników świadczących pracę w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych.

W celu zwiększenia poziomu usług opiekuńczych funkcjonują również dyżury sobotnio – niedzielne i świąteczne.

Należy zaznaczyć, że jakość usług świadczonych przez tutejszy Ośrodek skierowana jest przede wszystkim na potrzeby i oczekiwania osób wymagających pomocy. Pozwala to seniorom na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, a także umożliwia im pozostanie jak najdłużej w ich miejscu zamieszkania.

Program „Opieka 75+”

Nadmienić należy, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach poszukuje rozwiązań dotyczących zwiększenia liczby godzin dla osób potrzebujących opieki przy jednoczesnym odciążeniu budżetu Gminy. W związku z powyższym, w 2019 r. Ośrodek przystąpił do realizacji Programu „Opieka 75+”. Program ten realizowany był od stycznia 2019 r. do grudnia 2019 r. i adresowany był do gmin: miejskich, wiejskich, miejsko – wiejskich.

Program zakładał wsparcie finansowe gmin w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, spełniających warunki do udzielenia pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej.

Gminy, które przystąpiły do realizacji programu uzyskały finansowe wsparcie w realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, do 50 % przewidywanych kosztów realizacji zadania.

Gmina Police przystąpiła do Programu "Opieka 75+" w styczniu 2019 uzyskując dotację 105 000 złotych. Łączna kwota wydatku wyniosła 225 903, 38 zł, z czego 120 903,38 zł to środki własne Gminy.

Usługami opiekuńczymi w ramach Programu objęto 54 osoby, do których skierowano 11 835,75 godzin usług. Niewątpliwie, wsparcie państwa w realizacji tak ważnego zadania, jakim jest zapewnienie opieki seniorom w dobie starzejącego się społeczeństwa jest niezmiernie ważna. W Gminie Police obserwuje się wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych. Z roku na rok Gmina Police zwiększa środki finansowe na realizację tego zadania. Kwota 105 000 zł dotacji z Programu Opieka "75+" stanowi zastrzyk finansowy, który pozwala na zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych.

Z informacji, które do nas docierają wynika, że nasi seniorzy są bardzo zadowoleni z faktu, że mogą skorzystać z tej oferty. Jak zaznaczają, mają większe poczucie bezpieczeństwa.

2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

W szczególnej sytuacji, kiedy osoba ze względu na bardzo zły stan zdrowia wymaga całodobowej opieki, a pomocy takiej w miejscu zamieszkania zapewnić nie można, podejmowane są działania mające na celu umieszczenie tej osoby w domu pomocy społecznej. Jest to zadanie, które w bardzo istotny sposób obciąża budżet gminy dlatego kierowanie osób do DPS następuje po wyczerpaniu wszystkich możliwości tutejszego Ośrodka. Wielokrotnie osoby kierowane do domów pomocy społecznej to osoby nie mające pomocy i opieki ze strony bliskich i rodziny, które nie są w stanie funkcjonować w swoim miejscu zamieszkania.

W 2019 roku w domach pomocy społecznej przebywało 65 mieszkańców Gminy Police. Łączny koszt poniesiony w 2019 roku przez Gminę na pokrycie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej wyniósł **1 885 795 zł**. Natomiast średni miesięczny koszt ponoszony przez Gminę na opłacenie pobytu 1 osoby w domu pomocy społecznej w 2019 r. wyniósł **2.671 zł** (wzrost w porównaniu z rokiem 2018 wyniósł 1,1%). Należy zwrócić uwagę, że z roku na rok koszt pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej ulega wzrostowi. Ośrodek dokonuje wszelkich starań aby w ramach postępowań zobowiązywać członków rodzin do pokrywania kosztów odpłatności za pobyt w DPS. W tym celu podpisywana jest coraz większa liczba umów na odpłatność. Jednak należy zwrócić uwagę, że zapotrzebowanie na umieszczenie osób w domach pomocy społecznej stale rośnie, ponieważ zgodnie z art. 54 ust 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na domy pomocy społecznej w ostatnich latach.

ROK	LICZBA OSÓB	KWOTA W ZŁ	ŚREDNI KOSZT MIESIĘCZNY w zł (ponoszony przez Gminę)
2010	33	602.009	1.786
2011	41	770.877	1.880
2012	40	903.484	2.007
2013	44	883.044	2.044
2014	46	1.065.858	2.098
2015	49	1.184.381	2.149
2016	54	1.369.047	2.259
2017	59	1.366.405	2.285
2018	65	1.542.354	2.429
2019	65	1.885.795	2.671

Z przedstawionej analizy danych wyraźnie wynika, iż wydatki ponoszone przez Gminę na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców umieszczonych w domach pomocy społecznej nadal są bardzo wysokie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że dynamika starzenia się społeczeństwa wymaga od Gminy planowania środków na tę formę wsparcia.

3. ZASIŁKI OKRESOWE

Jednym ze świadczeń pomocy społecznej realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach jest zasiłek okresowy.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (aktualnie 701 zł);
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny (aktualnie 528 zł x liczba członków rodziny).

W 2019 roku dla 117 osób i rodzin wypłacono 374 świadczeń w formie zasiłków okresowych na łączną kwotę 136 212 zł, z czego 9 778 zł to środki własne gminy, natomiast kwota 126 434 zł stanowiła dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie zadania gminy.

Poniższy wykres obrazuje udział środków własnych z budżetu gminy i dotacji celowej z budżetu centralnego przeznaczonych na realizację zasiłków okresowych.

W poniższej tabeli przedstawiona została realizacja zasiłków okresowych w 2019 roku.

Zasiłek	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe – ogółem:	374	136 212	116	176
w tym przyznane z powodu:				
bezrobocia	177	66 331	64	119
długotrwałej choroby	146	51 531	55	57
niepełnosprawności	31	10 930	10	16
możliwości otrzymania uprawnień z innych systemów zabezp. społ.	11	4 190	4	5
innego niż wymienione powyżej	9	3 230	4	4

4. PROGRAM RZĄDOWY „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” NA LATA 2019-2023

Z dniem 1 stycznia 2019 r. wszedł w życie nowy wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, ustanowiony Uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. Program ten przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form: posiłek, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie przysługuje osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium o którym mowa w art. 8 w/w ustawy tj. dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej. Wsparcie takie

będzie przysługiwało również osobom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art.7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z powyższym gmina może udzielać wsparcia w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium tylko w przypadku uchwalenia stosownej uchwały. W związku z tym Gmina Police Uchwałą Nr III/10/2018 Rady Miejskiej w Policach z dnia 7 grudnia 2018 r. podwyższyła kryterium dochodowe do wskazanego poziomu. Ponadto zgodnie z art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej nie żąda się zwrotu wydatków za udzielony posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych. Dodatkowo na podstawie Uchwały Nr III/11/2018 Rady Miejskiej w Policach z dnia 7 grudnia 2018 r. podwyższono do 200% wysokość kryterium dochodowego kwalifikującego do pomocy lub w formie posiłku produktów żywnościowych, za którą również nie żąda się zwrotu wydatków.

W związku z powyższym pomoc udzielana jest w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Na realizację tego zadania przyznawana jest dotacja z budżetu centralnego na dofinansowanie zadań własnych w zakresie dożywiania. W 2019 roku dotacja ta wynosiła **235 865zł** (z czego kwotę 111 595 zł wydatkowano na zakup posiłków, a kwotę 124 270 zł na wypłatę zasiłków celowych na zakup żywności), natomiast z budżetu gminy w ramach programu na dożywianie wydatkowano kwotę **63 464 zł** (w tym kwotę 23 624 zł przeznaczono na zakup posiłków, a 39 840 zł na zasiłki celowe na żywność). Łącznie na dożywianie w ramach Programu w 2019 roku wydano kwotę **299 329 zł**.

Ponadto poza programem wydatkowano ze środków własnych gminy kwotę **34 385 zł** na pokrycie kosztów posiłków dla dzieci z rodzin, w których kryterium dochodowe wynosiło pomiędzy 150% a 200% (3660 posiłków).

Porównanie udziału środków własnych gminy i środków budżetu państwa w ciągu ostatnich 4 lat zaprezentowano w poniższej tabeli.

PROGRAM „Posiłek w szkole i w domu”			
ROK	DOTACJA	ŚRODKI WŁASNE	OGÓŁEM
2016	453 000	164 969	617 969
2017	404 960	117 801	522 761
2018	315 253	84 791	400 044
2019	235 865	63 464	299 329

W 2019 r. programem, zarówno w postaci pokrycia kosztu zakupu posiłków, jak i pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności w 2019 roku objęto łącznie 635 osób.

Z analizy danych wynika, że liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach uległa zmniejszeniu. Niewątpliwie na taką sytuację wpływ ma, zarówno polityka prorodzinna państwa, która stwarza możliwości do usamodzielnienia się od systemu pomocy społecznej, ale także działania w ramach pracy socjalnej ukierunkowane na właściwe planowanie budżetu domowego świadczeniobiorców.

W poniższej tabeli przedstawione zostały informacje dotyczące kosztów poniesionych tytułem wypłacania świadczeń pieniężnych (zasiłek celowy) na zakup żywności w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Wyszczególnienie		PROGRAM „Posiłek w szkole i w domu”	
		Ogółem	w tym na wsi
Koszt zasiłków celowych (w zł)		164 110	31 130
w tym	środki własne	39 840	11 750
	dotacja	124 270	19 380
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją zasiłek celowy		309	53
Liczba osób w rodzinach		507	93
Liczba zasiłków celowych przyznanych w ramach Programu		1 066	184

Ogółem, na dożywianie w 2019 roku Ośrodek wydatkował kwotę **333 714 zł**.

5. PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA

W roku sprawozdawczym OPS w Policach uczestniczył w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2019.

Pomoc w ramach programu kierowana jest do osób i rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających przesłanki określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej /np. bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezdomność/, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

W celu realizacji tego programu Ośrodek współpracował z Parafialnym Zespołem Caritas w Policach. Zadaniem OPS było kwalifikowanie osób potrzebujących i wydawanie skierowań do otrzymania pomocy rzeczowej w formie żywności. Wydawanie paczek żywnościowych odbywało się cyklicznie, w terminach wskazywanych na bieżąco przez poszczególne punkty dystrybucji żywności (Caritas przy Parafii św. Kazimierza w Policach). W okresie funkcjonowania Podprogramu od 1 sierpnia 2018 do 30 czerwca 2019 wydano 329 skierowań dla rodzin liczących łącznie 542 osoby.

6. ZASIŁKI CELOWE

Jednym z zadań Gminy o charakterze obowiązkowym jest przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych. Zasiłek celowy jest świadczeniem pieniężnym zależnym od kryterium dochodowego. Zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Ponadto osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne oraz w formie biletu kredytowanego.

Zasiłek celowy może być również przyznany w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego niezależnie od dochodu przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji stała się osobą zatrudnioną.

Zgodnie z zapisami w art. 40 zasiłek celowy może być również przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W myśl ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany **specjalny zasiłek celowy** w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Z pomocy w formie specjalnych zasiłków celowych korzystają głównie osoby starsze: emeryci i renciści. Otrzymują oni niskie świadczenia z ZUS-u, które wprawdzie przekraczają kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej, lecz nie zabezpieczają podstawowych potrzeb bytowych.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wypłat zasiłków celowych w latach 2016 – 2019.

Rok	w tym: specjalny zasiłek celowy					
	liczba osób	kwota w zł	średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w ciągu roku	liczba osób	kwota w zł	średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w ciągu roku
2016	860	807 595	939 zł	318	191 962	604 zł
2017	744	801 490	1 077 zł	308	216 686	704 zł
2018	680	815 653	1 199 zł	282	243 756	870 zł
2019	568	508 586	895zł	244	159 822	655 zł

7. PODSUMOWANIE ZADANIA ZLECONE I ZADANIA WŁASNE

Od kilku lat zaobserwować można stopniowy spadek liczby rodzin, którym udzielano pomocy w formie świadczeń finansowych z pomocy społecznej. Z analizy danych przeprowadzonej w tutejszym Ośrodku wynika, że zaistniałą sytuację generuje wiele czynników m.in. programy wspierające rodziny, które wpłynęły na poprawę sytuacji finansowej tych rodzin. Ponadto należy zwrócić uwagę, że wpływ na zaistniałą sytuację ma praca pracowników socjalnych w kierunku usamodzielnienia klientów Ośrodka ale także aktualny rynek pracy, który daje możliwość zatrudnienia w wielu branżach przemysłowych. Statystyki w Powiatowym Urzędzie Pracy w Policach wskazują, że stopa bezrobocia w powiecie polickim maleje. W styczniu 2019 roku wynosiła 4,3 %, natomiast w grudniu 2019 r. zmniejszyła się do 3,6 %. Na koniec roku sprawozdawczego zarejestrowane były 1260 osoby, z czego 771 stanowiły kobiety, przy czym prawo do zasiłku miało 142 osób, w tym 96 kobiet.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiona została rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w formie świadczeń finansowych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA				
	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ogółem	1270	1167	1037	964	904
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1783	1581	1316	1214	1 111

Liczba osób w rodzinach	2581	2283	1867	1697	1 512
w tym:					
- w ramach zadań własnych	1263	1161	1031	957	897
liczba osób w rodzinach	2569	2276	1858	1688	1502
- w ramach zadań zleconych	14	13	12	11	14
liczba osób w rodzinach	26	20	16	15	19

V. GŁÓWNE PROBLEMY KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Sytuacje społeczne, w których jednostka lub grupa społeczna z różnych powodów nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, wymagają od pracownika socjalnego dużego nakładu pracy. Jednym z elementów tej pracy jest sporządzenie diagnozy mającej na celu wybór kierunków oddziaływania (na osobę, grupę, środowisko) oraz odpowiednich środków (materialnych i pozamaterialnych) aby zmobilizować jednostkę, grupę, środowisko do podjęcia działań w celu zmian.

Należy zaznaczyć, że problemy wykluczenia społecznego oraz marginalizacji niektórych kręgów społecznych prowadzą do powstawania obszarów biedy i ubóstwa. W takich społecznościach trudno zmobilizować osoby do działania i zmotywować do poprawy dotychczasowej sytuacji życiowej. Młodzi ludzie często powielają wzorce swoich rodziców, kończą naukę na szkole podstawowej i swoje pierwsze kroki kierują do ośrodków pomocy społecznej w celu uzyskania pomocy finansowej. Nie widzą rozwiązań dla własnych problemów, są negatywnie nastawieni na zmiany. Sytuacja ta jest wynikiem dziedziczenia negatywnych zachowań, a tym samym generuje udział kolejnych pokoleń w korzystaniu z systemu pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- 12) alkoholizmu lub narkomanii;
- 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zauważyć można, że od wielu lat najczęstszymi powodami ubiegania się osób lub rodzin o pomoc były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W roku 2019 było podobnie, jednak analiza danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach wskazuje, że w roku ubiegłym jako najważniejszy powód ubiegania się o pomoc finansową klienci wskazywali **długotrwałą i ciężką chorobę**, natomiast analizy z poprzednich lat wskazywały, że głównym problemem pojawiającym się wśród osób korzystających z pomocy finansowej było ubóstwo.

Należy zwrócić uwagę, że mimo funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych obserwujemy stopniowy wzrost zapotrzebowania na pomoc finansową w celu dofinansowania do zakupu leków. Z informacji zebranych od klientów wynika, że ich koszt jest niewspółmiernie wysoki do dochodów jakie posiadają osoby i rodziny, a tym samym przekracza ich możliwości finansowe. Na uwagę zasługuje fakt, że osoby schorowane, po dokonaniu opłat mieszkaniowych i zakupie żywności nie posiadają wystarczających funduszy na pokrycie kosztów leczenia. Z tego powodu do tutejszego Ośrodka zgłosiło się 518 rodzin, co stanowi 57 % ogółu klientów OPS. Jednocześnie należy zaznaczyć, że nadal istotną przyczyną trudnej sytuacji życiowej klientów Ośrodka jest ubóstwo, które podobnie, jak w latach poprzednich jest jednym z głównych powodów ubiegania się o pomoc finansowa z tutejszego Ośrodka. W tej grupie znalazło się 456 osób, stanowiąc tym samym 50 % ogółu osób korzystających ze wsparcia finansowego. Kolejnym znaczącym problemem występującym wśród osób i rodzin ubiegających się o świadczenia materialne z tutejszego Ośrodka jest niepełnosprawność. Z tego powodu z pomocy skorzystało 380 klientów (42% ogółu). Niepełnosprawność w znacznym stopniu ogranicza możliwości poprawy sytuacji bytowej w jakiej osoby się znalazły, co w konsekwencji skutkuje pozostawaniem w kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Należy zwrócić uwagę, że powodem, który nadal jest ważną przyczyną trudności życiowych klientów OPS jest bezrobocie. W tym przypadku 221 osób zgłosiło się o pomoc, stanowiąc tym samym 24% ogółu osób korzystających ze wsparcia. Można zatem stwierdzić, że ani spadek stopy bezrobocia, ani tym bardziej zmniejszanie się liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej nie oznacza, że bezrobocie przestało być problemem społecznym.

Kolejnym powodem trudnej sytuacji życiowej osób zgłaszających się po pomoc finansową do tutejszego Ośrodka jest bezdomność. Powstaje ona wskutek zbiegu różnych okoliczności życiowych. Zauważyć można że bezdomność może być zarówno konsekwencją nieszczęśliwych zdarzeń ale także wynikiem uzależnień, biernością zawodową oraz niechęcią do zmiany stylu życia. Należy podkreślić, że zjawisko bezdomności na przestrzeni ostatnich lat ulega systematycznemu zwiększeniu. W roku 2019 z powodu bezdomności do Ośrodka zgłosiło się 127 osób, a zatem 14% wszystkich osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Bardzo istotną informacją, jaką wykazała analiza danych tutejszego Ośrodka jest tendencja spadkowa w przypadku rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W tej grupie znalazło się 114 rodzin, co daje 12% ogółu osób korzystających z pomocy. W przypadku tych rodzin najczęściej zauważalne są konflikty wynikające z zaburzeń więzi rodzinnych między małżonkami lub dziećmi, trudności szkolne dzieci, przestępczość małoletnich, a także dewiacje zachowań i funkcji rodziny. Do bezradności rodzin natomiast prowadzą w większości przypadków uzależnienia (alkoholizm, narkomania), które narastają w warunkach minimalnej aktywności zawodowej i społecznej, a także wówczas kiedy uzależnienia pełnią funkcję ucieczki od problemów życia codziennego. Praca socjalna z rodzinami przy wsparciu asystentów rodziny spowodowała zmniejszenie liczby rodzin z powyższym problemem, jednak należy zaznaczyć, że w przypadku rodzin korzystających z pomocy, problemy z którymi się zgłaszają mają charakter wielowymiarowy i wielokrotnie praca nad poprawą sytuacji rodzinnej trwa latami.

Przyczyny złej sytuacji materialnej rodzin ubiegających się o pomoc społeczną są bardzo zróżnicowane. W niektórych rodzinach można zaobserwować występowanie nakładających się dysfunkcji rodziny w postaci występujących jednocześnie problemów.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	% do ogółu rodzin korzystających z pomocy materialnej
		ogółem	w tym: na wsi		
UBÓSTWO	1	456	98	750	50%
SIEROCTWO	2	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	127	4	134	14%
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	57	13	276	6%
W TYM WIELODZIETNOŚĆ	5	39	8	218	4%
BEZROBOCIE	6	221	43	451	24%
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	380	92	569	42%
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	8	518	118	686	57%
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK-WYCH. I PROWADZENIA GOSP.DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	114	15	366	12%
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	84	10	246	9%
RODZINY WIELODZIETNE	11	16	0	86	1,8%
PRZEMOC W RODZINIE	12	4	0	10	0,40%
ALKOHOLIZM	13	54	14	75	6%
NARKOMANIA	14	2	1	7	0,2%
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	15	10	2	13	1,1%
ZDARZENIE LOSOWE	16	0	0	0	0
SYTUACJA KRYZYSOWA	17	3	0	4	0,3%

Pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka wykonują szereg czynności służbowych aby docierać do osób najbardziej potrzebujących. W tym celu ściśle współpracują ze środowiskiem lokalnym, a przede wszystkim z przedstawicielami rad osiedlowych, sołectkich, a także z przedstawicielami innych instytucji. Umożliwia to bezpośrednie docieranie do osób wymagających pomocy i wsparcia. Należy zwrócić uwagę, że wszystkie działania tutejszego Ośrodka można określić jako system asekuracji i wyprzedzania w stosunku do osób zagrożonych ubóstwem. Osoby korzystające z pomocy społecznej mogą uzyskać pomoc zarówno w formie finansowej ale również wsparcie i motywację w kierunku przezwyciężenia zaistniałych trudności.

W 2019 r. długotrwała lub ciężka choroba to najczęściej pojawiający się problem, z którym borykali się klienci tutejszego Ośrodka. Tak, jak już zaznaczono powyżej, problem wynika z wysokich kosztów leczenia. Klienci zgłaszają się o pomoc w celu dopłaty do leków lub pokrycia w całości kosztów ich zakupu. Pracownicy przeprowadzając wywiady zauważają, że koszt życia tych rodzin znacznie przekracza ich możliwości finansowe. Osoby schorowane, żeby nie popadać w zadłużenie w pierwszej kolejności pokrywają opłaty związane z utrzymaniem mieszkania, pozostałe środki jakimi dysponują wystarczają im na skromne życie, natomiast brakuje funduszy na zakup leków. W tej sytuacji swoje kroki kierują do Ośrodka z prośbą o udzielenie pomocy na ten cel.

Innym ważnym problemem występującym w dużym natężeniu wśród klientów Ośrodka jest ubóstwo. Pozostawanie w ubóstwie często spowodowane jest brakiem pracy, niskimi świadczeniami emerytalno-rentowymi, a w przypadku zatrudnienia, niskimi poborami w przeliczeniu na wszystkich członków rodziny. Na zjawisko ubóstwa składa się szereg problemów społecznych. Wymienić tu można m.in. bezrobocie, uzależnienia, a także długotrwałą chorobę czy niepełnosprawność. Należy zaznaczyć, że ubóstwo, ze wszystkimi swoimi konsekwencjami wyznacza kręgi, z których rekrutują się klienci pomocy społecznej. Jedną z przyczyn generujących problem ubóstwa jest pozostawanie bez pracy. Tu należy wskazać, że w przypadku osób z problemem bezrobocia działania pracowników socjalnych nie ograniczają się jedynie do wypłaty świadczeń finansowych na zaspokojenie potrzeb życiowych. Wsparcie jest zdecydowanie szersze i dotyczy wielu aspektów życia osób bezrobotnych i ich rodzin. Konieczne jest prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej, ukierunkowanej nie tylko na osobę bezrobotną, ale również na wsparcie całej rodziny. Ma to w konsekwencji doprowadzić do poprawy relacji panujących między jej członkami. W pierwszej fazie praca socjalna z bezrobotnym zmierza do zmiany jego nastawienia wobec samego siebie oraz podniesienia samooceny na tyle, żeby poczuł się potrzebny. Pracownik socjalny ma rozbudzić możliwości tkwiące w osobie potrzebującej wsparcia, zachęcić ją do podjęcia starań o poprawę własnej sytuacji życiowej. Natomiast w ramach reintegracji zawodowej zadaniem pracownika socjalnego jest mobilizowanie bezrobotnego do aktywnego poszukiwania pracy, podnoszenia kwalifikacji lub nawet zmiany zawodu; wspieranie go w szukaniu zatrudnienia, doradzanie, gdzie należy szukać ofert i jak poruszać się na rynku pracy.

Pracownik socjalny, pomagając klientowi, stara się wpłynąć na zmianę jego zachowania. Ma do dyspozycji środki w postaci: zasiłków okresowych, celowych, ofertę szkoleń, proponowany jest udział w projektach realizowanych przez tutejszy Ośrodek, oferty pracy, w tym prace społecznie-użyteczne i roboty publiczne.

Problemem społecznym, jaki zauważyć można realizując zadania w zakresie pomocy społecznej to problemy pojawiające się we współczesnej rodzinie. Brak czasu, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi, brak umiejętności rozwiązywania trudnych spraw, a także brak umiejętności prawidłowego komunikowania się członków rodziny rodzą konflikty i prowadzą do dysfunkcji wielu rodzin. Pracownicy socjalni intensywnie pracują tworząc system wsparcia dla rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Ponadto wychodząc naprzeciw potrzebom rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym coraz częściej stosuje się wsparcie asystenta rodzinnego, który współpracuje z rodziną, wspiera i pomaga odbudować więzi rodzinne. Zadaniem asystenta jest stopniowe wyprowadzanie rodziny z kryzysu w jakim się znalazła wskazując drogi rozwiązywania problemów.

W celu wzmocnienia rodzin wykazujących bezradność w wypełnianiu funkcji rodzinnych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach realizuje projekty w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo -

wychowawczych dostosowując tematykę i przekaz odpowiednio do wszystkich potrzebujących wsparcia w tym zakresie.

Innym problemem wymagającym wsparcia pracownika socjalnego jest bezdomność. W tym przypadku działania osłonowe Ośrodka skupiają się na zapewnieniu podstawowych potrzeb bytowych, takich jak miejsce do spania, wyżywienie, dostarczenie odzieży, umożliwienie leczenia (doraźnego i terapii uzależnień), ale także nawiązywanie kontaktów z rodziną, aktywizacja zawodowa, ustalenie uprawnień do renty czy emerytury lub zasiłku z pomocy społecznej oraz pomoc w wyrobieniu dokumentów.

Należy zaznaczyć, że w następstwie zjawisk takich jak: długotrwałe bezrobocie, zwiększająca się ilość rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo, bezradność społeczna, zwiększająca się liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków zaobserwować można stopniową marginalizację tych grup społecznych, co w konsekwencji prowadzi do wykluczenia społecznego.

Kategorią, do której odnoszą się cele pomocy społecznej to przede wszystkim potrzeby życiowe osób i rodzin. Jest też oczywiste, że zaspokojenie potrzeb wymaga pewnych środków, których osoby i rodziny nie posiadają. Środki te (praca socjalna, poradnictwo, różne formy świadczeń) znajdują się w dyspozycji pomocy społecznej.

Podsumowując, należy zaznaczyć, że duża liczba i złożoność problemów społecznych wymagała i wymaga od Ośrodka nie tylko wsparcia w formie pomocy materialnej, ale również podejmowania działań zapobiegających zjawisku marginalizacji osób i rodzin korzystających z systemu wsparcia pomocy społecznej.

VI. TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

W poniższej tabeli przedstawiona została klasyfikacja rodzin w podziale na liczbę osób w rodzinie. Należy zwrócić uwagę, że wśród osób korzystających z pomocy społecznej 904 rodziny korzystało ze wsparcia finansowego wraz z pracą socjalną, natomiast 72 osoby objęte były wyłączną pracą socjalną. W sumie rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej było 976.

W przedstawionym zestawieniu zauważyć można, że największą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej stanowią osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe. To aż 66% ogółu osób korzystających ze wsparcia tutejszego Ośrodka. Analizując typologię rodzin, należy zwrócić uwagę, że najliczniejszą grupę stanowią emeryci i renciści. To aż 322 osoby. Ponadto w grupie tej znajduje się najwięcej osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe. Z przedstawionych danych wynika, że to osoby samotne mają największe trudności z samodzielnym utrzymaniem się. W grupie tej znajdują się osoby schorowane, które nie mają możliwości poprawy swojej sytuacji materialno - bytowej, a po uregulowaniu opłat związanych z utrzymaniem mieszkania, wykupieniu leków nie mają wystarczających funduszy na zabezpieczenie swoich potrzeb .

WYSZCZEGÓLNIENIE			LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
			OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
RODZINY OGÓŁEM			976	203	1724
		1			
o liczbie osób	1	2	643	128	643
	2	3	132	31	264
	3	4	81	22	243
	4	5	64	11	256
	5	6	34	8	170
	6 i więcej	7	22	3	148

W TYM: RODZINY Z DZIEĆMI OGÓŁEM		8	175	32	658
o liczbie dzieci	1	9	61	16	155
	2	10	63	10	222
	3	11	27	3	131
	4	12	17	2	96
	5	13	3	0	19
	6	14	3	1	25
	7 i więcej	15	1	0	10
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM		16	103	11	327
o liczbie dzieci	1	17	40	5	89
	2	18	42	6	137
	3	19	14	0	65
	4 i więcej	20	7	0	36
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM		21	322	67	436
o liczbie osób	1	22	236	43	236
	2	23	64	17	128
	3	24	17	6	51
	4 i więcej	25	5	1	21

W poniższym wykresie przedstawiono podział rodzin z wyszczególnieniem liczby osób w danym gospodarstwie domowym. Zauważalne jest, że najwięcej rodzin korzystających z pomocy, to te, które prowadzą jednoosobowe gospodarstwo domowe, na kolejnym miejscu są rodziny dwuosobowe. Najmniej rodzin jest o liczbie 5 oraz 6 i więcej osób.

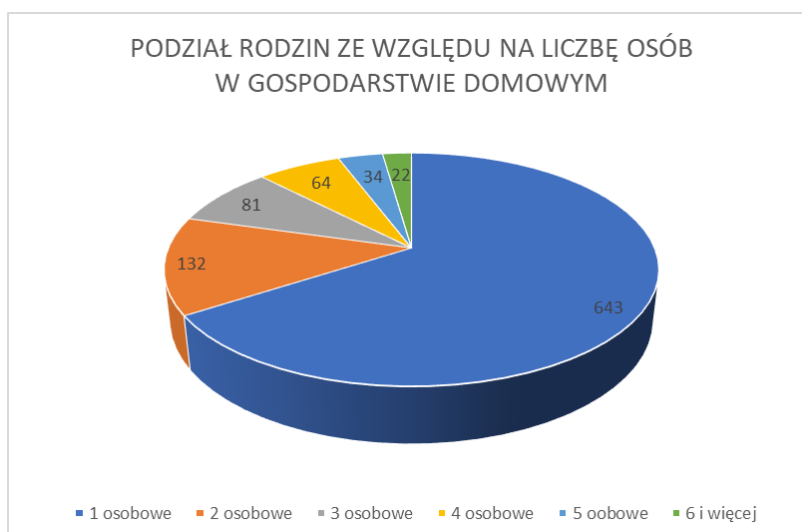

Tabela zamieszczona poniżej przedstawia procentowy udział gospodarstw domowych w zależności od liczby osób w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy.

Gospodarstwa domowe	% udział w 2016 r.	% udział w 2017 r.	% udział w 2018 r.	% udział w 2019 r.
1-osobowe	55,82	60,78	64,73	65
2-osobowe	18,66	17,46	15,57	13
3-osobowe	10,79	10,18	8,60	8,30
4-osobowe	6,86	5,14	5,50	6,60
5-osobowe	4,69	4,57	2,70	3,50
6-osobowe i więcej	3,18	1,87	2,90	2,30

W odniesieniu do wyżej przedstawionych danych zauważyć należy niewielką, ale stałą tendencję procentowego wzrostu udziału osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. W roku 2019 r. wzrostowi uległ również udział gospodarstw domowych o liczbie 4 i 5 osób w rodzinie.

W poniższej tabeli przedstawiony został procentowy udział rodzin z dziećmi, rodzin niepełnych oraz rodzin emerytów i rencistów w stosunku do wszystkich korzystających z pomocy społecznej gospodarstw domowych.

Rodziny	% udział w 2016r.	% udział w 2017r.	% udział w 2018 r.	% udział w 2019 r.
Rodziny z dziećmi	28,70	25,21	22,61	17,90
Rodziny niepełne	13,81	13,35	12,44	10,60
Rodziny emerytów i rencistów	27,36	31,19	35,16	33

VII. PRACA SOCJALNA

Praca socjalna jest niepieniężnym świadczeniem pomocy społecznej i zgodnie z ustawą świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Działania w ramach pracy socjalnej prowadzone są:

- 1) osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- 2) ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Należy zaznaczyć, że pomoc społeczna oparta jest przede wszystkim na prowadzeniu pracy socjalnej. Do jej realizacji wykorzystuje się metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Jednocześnie nadmienić trzeba, że praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Z definicji pracy socjalnej wynika, że powinna się kierować dobrem człowieka uwzględniając jego możliwości i potencjał w oparciu o pracę z indywidualnym przypadkiem, pracę grupową czy też pracę ze społecznością lokalną.

Działania te wymagają od pracownika socjalnego stałego rozwoju. Jego rola na przełomie lat w znaczny sposób uległa zmianie. W świetle ustawy o pomocy społecznej rośnie zapotrzebowanie na model pracownika socjalnego jako osoby kompetentnej, wykształconej, posiadającej umiejętności: metodologiczne i społeczne, ale także umiejętności związane ze stosowaniem wiedzy z zakresu prawa, podejmowania decyzji i szybkiej interwencji społecznej oraz umiejętności przewidywania i realizacji długotrwałych działań ukierunkowanych na cele pomocy społecznej. Pracownik socjalny powinien posiadać także zdolności animacyjne, umożliwiające pracę w środowisku lokalnym. Do tych umiejętności zaliczyć należy umiejętność aranżowania i inspirowania współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i samopomocowymi. Pracownik socjalny nie skupia się jedynie na osobie/rodzinie ale na całej przestrzeni, która go otacza. Praca socjalna to pewien system działań ukierunkowanych na wspieranie osób w kryzysie przy ich aktywnym uczestnictwie.

Pracownik socjalny podejmując pracę z rodziną kieruje się następującymi zasadami:

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu:

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Usamodzielnianie rodziny:

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości:

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, kościołów, organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu:

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach poprzez działania pracowników socjalnych kształtuje wizerunek współczesnej pomocy społecznej. W związku z tym od wielu lat tutejszy OPS nie jest postrzegany jako instytucja wypłacająca jedynie świadczenia pieniężne. Jest traktowany jako partner w działaniach, jako strona w rozwiązywaniu problemów społecznych. Zmiana wizerunku jest wynikiem pracy całego zespołu pracowników socjalnych. To dzięki ich wiedzy, doświadczeniu zawodowemu, a także zaangażowaniu się w zmiany, rozwój pracy socjalnej na terenie naszej Gminy jest stale widoczny.

W 2019 r. pracą socjalną objęte zostały 234 rodziny, z czego 162 rodziny objęte były pracą socjalną w połączeniu z pomocą materialną, natomiast 72 rodziny skorzystały z wyłącznej pracy socjalnej. Należy zaznaczyć, że była to praca z indywidualnym przypadkiem (osobą/rodziną). Dodatkowo pracownicy realizują pracę socjalną w oparciu o metodę organizowania środowiska lokalnego. Do tej formy zaliczyć można m.in.: spotkania z mieszkańcami, organizowanie i współorganizowanie projektów socjalnych oraz realizacja projektów współfinansowanych ze środków EFS.

Praca socjalna to nieustanna gotowość do niesienia pomocy oraz stałe wspieranie osób i rodzin w dążeniu do rozwiązywania problemów. Należy jednak zwrócić uwagę, że oprócz osób chcących

zmienić swoją sytuację, gotowych do podjęcia działań w kierunku poprawy swojej dotychczasowej sytuacji pracownik socjalny napotyka w swojej pracy klientów, którzy w pomocy społecznej określani są mianem „klient trudny”. To osoby, które nie wykazują chęci współpracy, są negatywnie nastawione na zmiany, które przybierają postawę roszczeniową, a pomoc społeczną traktują jako jedyną formę utrzymania. W tym przypadku pracownik socjalny ma utrudnione działanie. Z jednej strony klient kwalifikuje się do pomocy zgodnie z zapisami w ustawie, jednak z drugiej nie wykazuje chęci do działania w kierunku przezwyciężenia trudności życiowych. Praca socjalna wymaga wówczas zwiększonych działań mających na celu wydobycie potencjału jednostki i zmobilizowanie jej do podjęcia kroków w celu dokonania życiowych zmian.

Mając na uwadze zapisy w ustawie o pomocy społecznej należy zaznaczyć, że jednym z nadrzędnych celów pomocy społecznej jest reintegracja społeczna i zawodowa świadczeniobiorców. Pokonanie trudnych sytuacji życiowych jest możliwe przy współpracy klientów pomocy społecznej z pracownikiem socjalnym. Narzędziem, które przewiduje taką współpracę jest kontrakt socjalny.

VIII. KONTRAKT SOCJALNY

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej może zawrzeć **kontrakt socjalny** z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą między osobą ubiegającą się o pomoc, a pracownikiem socjalnym. Umowa ta określa uprawnienia i zobowiązania stron do podejmowania działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Ponadto kontrakt określa sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów klientów pomocy społecznej poprzez wzmocnienie ich aktywności i samodzielności zarówno społecznej, jak i zawodowej. Zawarcie kontraktu powinno być poprzedzone szeregiem czynności oraz opracowaniem diagnozy, która pozwoli określić sytuację danej osoby czy rodziny. Niezwykle ważna w tym zakresie jest ocena możliwości osób czy rodzin korzystających z pomocy społecznej, ich chęć do podjęcia kroków w kierunku usamodzielnienia. Kontrakt socjalny jest instrumentem mającym na celu wzmocnienie aktywności życiowej i zawodowej klientów pomocy społecznej. Jednocześnie należy zaznaczyć, że odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień przez osobę albo rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W 2019 roku pracownicy socjalni Ośrodka zawarli 208 kontraktów socjalnych, z czego 150 kontraktów zawartych było w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji (część A), natomiast 58 w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (część B).

IX. ASYSTENT RODZINY

Przeobrażenia jakie przechodzi współczesna rodzina, która napotyka coraz więcej zagrożeń i zjawisk kryzysowych, wielokrotnie doprowadzają do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych. W praktyce można zauważyć, że rodzina zdeorganizowana przestaje spełniać przypisane jej funkcje i zadania w ramach zarówno społeczności lokalnej, jak i w ramach społeczeństwa globalnego. Zanikają bądź ulegają ograniczeniu jej podstawowe funkcje socjalizacyjne, wychowawcze, emocjonalno – ekspresyjne i kulturalne.

Zauważyć można, że rodziny, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności wychowawczych, a tym samym zaniedbują swoje obowiązki względem dzieci, często wymagają zwiększonych działań ze strony instytucji pomocowych. Działania te powinny być ukierunkowane na poprawę zdolności funkcjonowania tych rodzin. W takich przypadkach oprócz pracy socjalnej, którą wykonuje pracownik socjalny niezbędne jest wsparcie asystenta rodziny. Asystent współpracuje

z rodziną, wspiera i pomaga odbudować więzi rodzinne. Ponadto jego zadaniem jest również stopniowe wyprowadzanie rodziny z kryzysu w jakim się znalazła, wskazując drogi rozwiązywania problemów. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje asystenta do udzielania rodzicom indywidualnych konsultacji wychowawczych oraz motywowania ich do brania udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich oraz rozwijania umiejętności z zakresu funkcji wychowawczych i społecznych. Zgodnie z tymi zapisami asystent powinien być blisko rodziny, wspierać ją w codziennych trudnościach. Do zadań asystenta należą także: pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, motywowanie do aktywizacji społecznej i zawodowej oraz mobilizowanie członków rodziny do podejmowania działań mających na celu poprawę ich sytuacji.

W 2019 r. wsparciem asystenta rodziny objętych zostało **45 rodzin** (w rodzinach tych było łącznie 108 dzieci) wykazujących problemy opiekuńczo – wychowawcze.

W roku sprawozdawczym Ośrodek zatrudnił 4 asystentów rodziny na umowę o pracę, z czego na 2 uzyskano częściową dotację w ramach Programu Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019 ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 1 zatrudniony był w ramach projektu „Kompas – wyznacz swój kierunek”. Jeden przebywał na urlopie macierzyńskim. Wydatki poniesione w 2019 r. na zatrudnienie asystentów rodziny wyniosły łącznie **170 502,71 zł**, z czego **100 847,22 zł** stanowiły środki własne, środki uzyskane w ramach ww. Programu w wysokości **33 516 zł** oraz środki otrzymane w ramach projektu „Kompas – wyznacz swój kierunek” w wysokości **36 139,49 zł**.

Z analizy danych przeprowadzonych w tutejszym Ośrodku wynika, że liczba rodzin, w których występują problemy opiekuńczo wychowawcze stale rośnie, a tym samym rośnie zapotrzebowanie na zatrudnianie asystentów rodziny. To właśnie ich funkcja, w połączeniu z pracą socjalną pracowników socjalnych, jest nieodłącznym działaniem w celu przezwyciężenia trudności życiowych tych rodzin. To właśnie w oparciu o pracę asystenta, rodziny te wychodzą z kryzysu. Jest to proces długotrwały, wymagający zaangażowania i umiejętności rozpoznawania problemów. Jednak asystent rodziny, który jest „w środku problemów rodzinnych” jest w stanie wraz z członkami tych rodzin wypracować model rodziny prawidłowo funkcjonującej w społeczeństwie.

X. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE POLICE NA LATA 2017 – 2026

Podstawowym dokumentem w planowaniu skutecznego i sprawnego rozwiązywania problemów społecznych na poziomie Gminy jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dokument ten uwzględnia kwestie i problemy społeczne wynikające z potrzeb mieszkańców i jest niezbędnym elementem planowania lokalnej polityki społecznej.

Strategia to przede wszystkim określenie Misji, która odnosi się bezpośrednio do założeń przyjętych w trakcie tworzenia dokumentacji strategicznej. Jej założenia to:

1. Skuteczne aktywizowanie mieszkańców Gminy Police zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dążenie do integracji społecznej, wspierania rodzin, a także zintegrowania wszelkich działań w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej.
2. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z potrzeb społecznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych winna być skuteczna i opierająca się na nowatorskich projektach opartych o partnerstwo publiczno – prywatne i publiczno – społeczne.

Potrzeba opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z kilku przesłanek.

Po pierwsze jest to prawny obowiązek nałożony na samorząd gminny i powiatowy.

W przypadku gminy zadanie tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych określa ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. art.17 pkt.1 (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507), która stanowi, iż do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Po drugie, przyjęcie przez samorząd Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Cele polityki społecznej to:

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie, bezdomność),
- inwestycja w człowieka, tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia, promocja zatrudnienia,
- pokój społeczny, który jest podstawą stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi. Wartość pokoju społecznego rośnie wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji politycznej,
- akcentowanie życia rodzinnego, czyli powrót do wartości związków między ludźmi poczucie bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Police stanowi integralną część Strategii Rozwoju dla Gminy Police do roku 2020 roku oraz jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć, by społeczność zamieszkująca Gminę Police mogła skutecznie uczestniczyć procesie rozwiązywania problemów społecznych aby zaspokajać swoje potrzeby i realizować własne scenariusze życiowe w nawiązaniu do przyjętych kierunków rozwoju gminy.

Należy zaznaczyć, że cele Strategii ściśle wpisują się w działania, które realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach. OPS podejmuje działania, których efektem jest aktywizacja ludzi i grup społecznych w kierunku tworzenia społecznej wspólnoty. Ponadto tutejszy Ośrodek pracuje metodą organizowania społeczności lokalnej, a tym samym działania ukierunkowane są na kształtowanie oraz budowanie relacji i więzi społecznych.

Efektom realizacji Strategii w zakresie polityki społecznej na szczeblu gminy było opracowanie wielu programów i projektów.

XI. PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program realizowany jest zgodnie z podjętą przez Radę Miejską w Policach uchwałą Nr XL/298/2014 w sprawie przyjęcia i wdrożenia lokalnego programu pomocy społecznej „Program aktywności lokalnej dla Gminy Police na lata 2014 – 2020”.

Celem Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Police jest zintegrowanie działań instytucji, organizacji i innych podmiotów na rzecz aktywizacji mieszkańców w celu poprawy jakości życia, zwiększenia kompetencji społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizowanie ruchów samopomocowych oraz wsparcie społeczności lokalnych w wypracowaniu metod radzenia sobie z problemami społecznymi.

Cele szczegółowe:

- aktywizacja społeczna konkretnej grupy osób w powiązaniu z innymi grupami funkcjonującymi w danym środowisku lokalnym.
- animowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- wspieranie społecznej, edukacyjnej i charytatywnej aktywności środowiska lokalnego ze szczególnym uwzględnieniem grup marginalizowanych.
- zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym ze szczególnym uwzględnieniem grup marginalizowanych.
- prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym.

Kierunki działań:

Cele programu realizowane są poprzez podejmowanie następujących działań:

- opracowanie mapy problemów.
- podejmowanie inicjatyw w partnerstwie z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy Police.

- wdrażanie programów i projektów o charakterze środowiskowym i integracyjnym.
- promowanie i wspieranie lokalnych liderów i inicjatyw lokalnych.
- inicjowanie lokalnych akcji i wydarzeń.
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowym.
- wspieranie rozwoju wolontariatu.
- innych, wynikających z aktualnych potrzeb i zgodnych z celami programu.

Należy również nadmienić, że na podstawie Programu Aktywności Lokalnej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach realizuje założenia Centrum Aktywności Lokalnej (CAL) wdrażając model Organizowania Społeczności Lokalnej. Dotyczy to przede wszystkim podejmowania działań zakładających współpracę międzysektorową, a także partycypację z mieszkańcami, w taki sposób aby poczuli się oni podmiotami zmian, które mają nastąpić, jednocześnie działając zgodnie z zasadą "Pomóżmy ludziom, aby pomogli sami sobie".

XII. ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Pęd życia, brak czasu oraz znieczulica na sprawy drugiego człowieka to główne problemy naszej codzienności. Ludzie nie odczuwają przynależności do określonej zbiorowości, nie chcą wzmacniać więzi z otoczeniem, izolują się i są obojętni na potrzeby innych. Jeżeli dodatkowo w takim otoczeniu występują problemy społeczne takie jak: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm itp. środowiska te zostają spychane poza margines życia społecznego, co w rezultacie powoduje wykluczenie społeczne. Aby nie dopuścić do takiej sytuacji ważne jest wzmocnienie wzajemnych relacji w środowisku. Niezbędna jest także jego aktywizacja. Ważną rolę odgrywa tu pracownik socjalny, który poprzez angażowanie mieszkańców do działania na rzecz otoczenia staje się siłą napędową danej społeczności. Pracując w środowisku, istotne jest nie tylko zaangażowanie mieszkańców określonego terenu ale współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie danej społeczności lokalnej.

Pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka opracowali i wdrożyli w życie system rozwiązań dotyczących aktywizowania lokalnej społeczności z uwzględnieniem osób wykluczonych bądź marginalizowanych społecznie. Reagują na potrzeby sygnalizowane przez środowisko lokalne, inicjują działania adekwatne do zgłaszanych potrzeb, pozyskują partnerów do działań projektowych.

Praca ze społecznością obejmuje:

- pomaganie ludziom z danego terenu w decydowaniu, planowaniu i podejmowaniu działań aby wyjść naprzeciw własnym potrzebom - przy wsparciu płynącym z dostępnych źródeł zewnętrznych;
- wspomaganie służb lokalnych w tym, aby stały się bardziej efektywne, użyteczne i dostępne dla tych, których potrzeby starają się brać pod uwagę;
- uwzględnianie - w planowaniu swoich działań na rzecz ludzi - wzajemnych zależności występujących pomiędzy różnymi służbami;
- przewidywanie koniecznych przekształceń tak, aby przy ciągle zmieniających się warunkach móc wyjść naprzeciw nowym potrzebom społecznym.

Wdrażanie OSL, jako jednego z przyjętych działań pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w środowisku lokalnym, jest procesem związanym ze zmianami i rozwojem wewnątrz instytucji, jak i jej otoczenia. Nieustannie podejmowane są wysiłki aby Ośrodek stał się instytucją o charakterze animacyjnym, mobilizującym i aktywizującym. Na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można wiele pozytywnych zmian, które nastąpiły w samych pracownikach, instytucji ale przede wszystkim w społeczności lokalnej.

Zasięg oddziaływań Ośrodka obejmuje również inne grupy docelowe, nie będące klientami pomocy społecznej, co w efekcie sprawia, że działania kierowane są do środowiska lokalnego rozumianego całościowo. Ma to istotne znaczenie dla integracji społeczności lokalnej.

Należy zwrócić uwagę, że aktywizacja sił społecznych może prowadzić do podniesienia aktywności osób marginalizowanych oraz zwiększenia ich udziału w życiu społecznym. Ważnym celem powyższej

aktywizacji jest przewyższanie konsumpcyjnego nastawienia do pomocy społecznej poprzez rozbudzanie sił w jednostce, ukierunkowując ją na twórczy udział w dokonujących się przemianach. Analizując realizowane dotychczas projekty i podejmowane inicjatywy w środowisku lokalnym, można stwierdzić, iż współpraca z instytucjami, organizacjami, samorządem lokalnym i lokalnymi przedsiębiorcami, z roku na rok coraz lepiej się układa. Zdecydowana większość instytucji rozumie celowość podejmowanych działań. Nakład pracy i zaangażowanie w organizację różnych przedsięwzięć, ze strony poszczególnych instytucji i organizacji jest zróżnicowany. Jednak coraz więcej osób chce uczestniczyć w działaniach środowiskowych na zasadach partnerskiej współpracy. Tym bardziej, iż wspólne działanie to także rozłożenie obowiązków, mniejsze koszty, możliwość zaprezentowania swoich ofert, co zdecydowanie przekonuje większą liczbę osób. Dzięki podtrzymywaniu przez pracowników Ośrodka partnerskiej współpracy coraz większa liczba osób inaczej postrzega pracę Ośrodka, lepiej rozumie istniejące problemy społeczne i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

XIII. PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W POLICACH

W pracy metodą środowiskową niezwykle ważne jest rozbudzanie sił społecznych, czyli taka aktywizacja środowiska lokalnego, aby wszystkie siły mobilizować do wspólnego działania na rzecz konkretnego celu. Przykładem powyższej metody jest realizacja projektów, które wymagają wsparcia społeczności lokalnej na rzecz określonej grupy potrzebujących.

Działania tutejszego Ośrodka krewą postawy wyrozumiałości i tolerancji, a także podwyższają świadomość mieszkańców w zakresie problemów społecznych. Ośrodek Pomocy Społecznej aktywnie uczestniczy w budowaniu społecznych więzi i kształtowaniu wspólnoty między mieszkańcami. Poprzez działania środowiskowe, OPS postrzegany jest w społeczeństwie lokalnym jako partner do realizacji celów zmierzających do niwelowania problemów społecznych. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach wypracował skuteczny model partnerstwa pomiędzy jednostkami organizacyjnymi samorządu terytorialnego, a organizacjami trzeciego sektora. Dzięki podejmowanym wspólnie działaniom w środowisku lokalnym widoczne są trwałe zmiany np. uaktywnienie mieszkańców, wdrożenie nowych inicjatyw, integracja i aktywizacja lokalnych organizacji i instytucji. Należy zaznaczyć, że każda podejmowana przez Ośrodek inicjatywa poprzedzona jest spotkaniami z mieszkańcami. To właśnie podczas spotkań obywatelskich uzgadniane są zarówno szczegóły projektowe, jak i pomysły mieszkańców.

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował następujące projekty:

1. WIGILIA DLA SAMOTNYCH

W dniu 18 grudnia 2019r. odbyło się coroczne, tradycyjne spotkanie wigilijne, które jest wpisane w wieloletnią tradycję Ośrodka Pomocy Społecznej. W tym roku uroczystość została po raz pierwszy zorganizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem FENIKS w Policach, które działa na rzecz pomocy osobom bezdomnym. Uroczyste spotkanie kierowane było do osób samotnych, schorowanych oraz bezdomnych aby w tym szczególnym czasie rodzinnych spotkań nie czuły samotności i wyobcowania. W spotkaniu uczestniczyło ponad 130 gości.

W czasie uroczystości goście obejrżeli tradycyjne jasełka w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 9 w Policach. Spotkanie uświetnił również występ zespołu artystycznego ze Stowarzyszenia FENIKS dzięki któremu atmosfera w czasie wspólnego kolędowania stała się wyjątkowa a dla wielu wzruszająca. Jak co roku swoją pomocą w organizacji spotkania zaoferowali wolontariusze ze Szkoły Podstawowej nr 8 przy ulicy Tanowskiej w Policach.

Wyjątkowa, rodzinna atmosfera, wzruszenie na twarzach gości i serdeczne życzenia przy oplatku są dla nas motorem przysłych działań.

2. KAWIARNIA DLA SENIORA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach bardzo prężnie realizuje zadania na rzecz osób starszych. Pracownicy socjalni swoimi działaniami kształtują pomoc i wsparcie dla seniorów realizując projekty socjalne, integrując przy tym środowisko lokalne.

Jednym z projektów socjalnych skierowanym do seniorów w Gminie Police jest „Kawiarnia dla seniora”, którego zadaniem jest aktywizacja osób starszych poprzez ich czynny udział w przedsięwzięciu.

W dniu 21.11.2019 r. już po raz siódmy odbyła się „Kawiarnia dla seniora”, w której wzięło udział około 122 seniorów. Były to osoby powyżej 60 roku życia, chcące aktywnie oraz twórczo spędzać czas wolny.

Należy zaznaczyć, że projekt ten cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród osób starszych. Seniorzy biorą czynny udział w realizacji całego spotkania. Są zarówno współautorami scenariusza, uczestniczą w planowaniu i organizacji przedsięwzięcia, a co najważniejsze mają możliwość zaprezentowania własnej twórczości. Uczestnikami „Kawiarni dla Seniora” byli seniorzy zrzeszeni w Klubach Seniora funkcjonujących na terenie Polic przy Radach Osiedli nr 2, 4 i 5 oraz seniorzy z Rad Osiedli nr 1, 3, 6 oraz 7, seniorzy z Klubu Emeryta jednego sołectw - Tatyni, seniorzy będący członkami Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Policach oraz seniorzy z Polickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Seniorzy uczestniczący w „Kawiarni dla Seniora” przygotowali przekrój różnorodnych występów artystycznych m.in. konkursy, występy muzyczne - wokalne, skecze, pokazy taneczne, co dało im możliwość zaprezentowania własnej twórczości oraz wymiany doświadczeń.

Tak jak zostało wskazane we wstępie celem projektu jest integracja środowiska lokalnego. Jednak na uwagę zasługuje fakt, że nie dotyczy to wyłącznie integracji między seniorami. Do projektu zapraszani są uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 8 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Policach, którzy w ramach wolontariatu pomagają przy obsłudze całego spotkania. Młodzież ma szansę spojrzeć na seniorów z innej perspektywy. Spotkania te uczą wzajemnej tolerancji i zrozumienia, a przy tym pokazują jak można w kulturalny i miły sposób spędzić wspólne chwile.

Oprawę muzyczną podczas spotkania zapewnił Pan Sylwester Sołtysiak, który zaprezentował popularne utwory muzyczne poruszając wszystkich seniorów do tańca. Spotkanie przebiegło w bardzo miłej i radosnej atmosferze.

3. PAMIĘTAJ O MNIE – SENIOR DLA SENIORA

Innym działaniem skierowanym do najstarszych osób naszej Gminy jest projekt „Pamiętaj o mnie – senior dla seniora”. W ramach ww. projektu osoby starsze wspólnie z pracownikami socjalnymi przygotowują świąteczne stroiki, które przekazywane są osobom starszym, schorowanym i samotnym. Zadaniem tego projektu jest łączenie pokoleń poprzez wskazywanie odpowiednich wzorców osobom młodszym. W związku z tym do współpracy zapraszani są uczniowie szkół podstawowych, którzy przygotowują okazjonalne piosenki i wiersze i wraz z pracownikami socjalnymi odwiedzają osoby najbardziej potrzebujące. Celem Projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz uwrażliwienie młodego pokolenia na obecność drugiego człowieka. Często samotnego, potrzebującego wsparcia i zainteresowania innych osób.

W 2019 r. projekt socjalny: „Pamiętaj o mnie - senior dla seniora” przebiegał w dwóch edycjach: w okresie Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia.

I Edycja odbyła się w okresie Świąt Wielkanocnych. W dniach 16 i 17 kwietnia 2019 r. pracownicy socjalni wspólnie z seniorami z Rady Osiedla nr 2, nr 3, nr 4 oraz dziećmi ze Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 6 oraz Szkoły Podstawowej nr 8 w Policach odwiedzili 31 osób starszych w ich miejscach zamieszkania. Podczas wspólnych odwiedzin seniorzy, pracownicy socjalni oraz dzieci byli bardzo ciepło przyjęci przez osoby starsze w ich domach, nierzadko odwiedzinom towarzyszył słodki poczęstunek. Wspólne spotkania były okazją do wymiany doświadczeń między młodym i starszym pokoleniem. Podczas naszych wizyt niezwykle ważnym elementem była rozmowa i czas poświęcany każdej osobie starszej, tym bardziej, że seniorzy bardzo chętnie opowiadali historie ze swojego życia.

Międzypokoleniowe spotkania wyzwoliły wiele pozytywnych emocji. Dzieci zadawały pytania, słuchały opowieści seniorów z dużym zainteresowaniem.

II edycja projektu odbyła się przed Świątami Bożego Narodzenia. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach wspólnie z mieszkańcami Rady Osiedla nr 2 „Stare Miasto” oraz Rady Osiedla nr 4 „Dąbrówka” oraz Rady Osiedla nr 3 „Jasienica” zorganizowali w dniach 10 i 12 grudnia 2019 r. warsztaty z rękodzieła. Warsztaty są jednym z działań projektu socjalnego pn.: „Pamiętaj o mnie – Senior dla Seniora”, którego celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych. W zajęciach uczestniczyli seniorzy chcący aktywnie działać na rzecz swoich „rówieśników”, którzy zamieszkują na terenie powyższych osiedli. W trakcie warsztatów seniorzy wykonali stroiki okolicznościowe, które podczas przedświątecznych odwiedzin były osobiście przez nich wręczane osobom starszym, samotnym i schorowanym. W II edycji odwiedzono 32 Seniorów.

Te międzypokoleniowe spotkania wywołują wiele pozytywnych emocji. Podczas realizacji projektu zaobserwować można duże zaangażowanie dzieci w działania na rzecz osób starszych. Uczniowie własnoręcznie przygotowali kartki i upominki świąteczne, recytowali dla seniorów świąteczne wiersze i wspólnie śpiewali kolędy. Poprzez spotkania seniorów z młodym pokoleniem uwrażliwiamy dzieci na potrzeby oraz problemy osób starszych. Ponadto naszymi działaniami staramy się wychodzić naprzeciw problemom z jakimi borykają się ludzie starsi. Dzięki środowiskowej pracy socjalnej widzimy rezultaty, które mają doskonałe zastosowanie wobec kryzysu wieku, poczucia osamotnienia i izolacji.

4. DZIEŃ SĄSIADA

W pracy ze społecznościami lokalnymi zaobserwować można zmiany w relacjach międzyludzkich. Więzi sąsiedzkie ulegają rozluźnieniu, mieszkańcy nie znają się wzajemnie, nie utrzymują ze sobą kontaktu. Ludzie stopniowo wycofują się z lokalnego życia, nie czują potrzeby tworzenia wspólnoty. W celu niwelowania tego problemu przedstawiciele Rady Osiedla Nr 2 w 2015 r. zgłosili potrzebę zorganizowania projektu pn. „Dzień Sąsiada” i zaprosili pracowników tutejszego Ośrodka do współpracy w tym zakresie. Od tego czasu projekt odbywa się cyklicznie w każdym roku.

„Dzień Sąsiada” to inicjatywa polegająca na budowaniu więzi międzysąsiedzkich w klimacie niezależnego spotkania integrującego mieszkańców Osiedla Stare Miasto.

Ideą oraz celem powyższej inicjatywy jest wzmacnianie więzi sąsiedzkich pomiędzy mieszkańcami oraz integracja i aktywizacja sąsiadów do wspólnego działania w swojej społeczności.

W dniu 08 czerwca 2019 r. mieszkańcy osiedla „Stare Miasto” przy współpracy Rady Osiedla nr 2 oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach już po raz czwarty wspólnie świętowali „Dzień Sąsiada”. Spotkanie to miało na celu integrację oraz aktywizację lokalnej społeczności do wspólnego działania na rzecz swojej społeczności. Realizacja wydarzenia była poprzedzona wcześniejszymi spotkaniami w których uczestniczyli mieszkańcy oraz współorganizatorzy. Spotkanie z okazji „Dnia Sąsiada” odbyło się na terenie placu zabaw przy ul. Nowopol. Wielu mieszkańców osiedla „Stare Miasto” zaangażowało się w przygotowanie tego wydarzenia. Panowie z Rady Osiedla nr 2 wraz z mieszkańcami zaangażowali się w obsługę techniczną imprezy: rozkładali namioty, ustawiali ławki i stoły. Sąsiedzi przynieśli własnoręcznie upieczone ciasta, przygotowali sałatki, placki, smalec oraz inne dania, którymi częstowali się wszyscy uczestnicy imprezy. Obsługiwali także grill, na którym przygotowywali kiełbaski dla uczestników. Jeden z sąsiadów udostępnił źródło energii ze swojego mieszkania, dzięki czemu wszyscy mogli świętować „Dzień Sąsiada” przy muzyce na żywo.

W zorganizowanie spotkania zaangażowali się także studenci - wolontariusze z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego, którzy malowali dzieciom twarze oraz prowadzili gry i zabawy dla rodzin. Ponadto nauczycielka wychowana przedszkolnego z Przedszkola Publicznego nr 11 w Policach zorganizowała konkursy dla dzieci oraz rodziców. Wychowawczyni świetlicy środowiskowej Rady Osiedla nr 2 przygotowała pokaz baniek mydlanych, który cieszył się dużym zainteresowaniem wśród najmłodszych uczestników. Zarówno dzieci jak i dorośli mogli spróbować swoich sił w tworzeniu własnych baniek. Pracownicy socjalni przygotowali także konkurencje dla rodzin w postaci tańca z balonem oraz wyścigu na szczudłach.

Na zakończenie organizatorzy podziękowali wszystkim mieszkańcom zaangażowanym w przygotowania oraz realizację wydarzenia, wręczając pamiątkowy dyplom oraz słodki upominek.

W trakcie spotkania sąsiedzi rozmawiali o potrzebach mieszkańców osiedla "Stare Miasto" oraz o możliwości zbudowania takiego systemu wsparcia, który umożliwiłby szeroko rozumiany rozwój lokalnej społeczności. Zwrócono szczególną uwagę na osoby starsze i samotne, a także na sposób spędzania czasu wolnego osiedlowej młodzieży. Wskazano, że takie przedsięwzięcia jak "Dzień Sąsiada" szczególnie integrują mieszkańców. Zauważono także, że z roku na rok, przybywa świętujących. W wydarzeniu zaczęły brać udział osoby, które na co dzień nie udzielają się w lokalnej społeczności. Mieszkańcy zgodnie stwierdzili, że za rok spotkają się ponownie z okazji święta "Dnia Sąsiada".

5. DZIEŃ SĄSIADA I DZIEŃ DZIECKA W TATYNI

W dniu 18 maja 2019 r. mieszkańcy Sołectwa Tatynia przy współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Policach, zorganizowali spotkanie integracyjne dla mieszkańców pn.: „Dzień Sąsiada”. Z uwagi na zbliżający się Dzień Dziecka postanowiono połączyć te dwie uroczystości i zorganizować spotkanie z licznymi atrakcjami dla najmłodszych.

Główną ideą powyższej inicjatywy było wzmocnienie więzi sąsiedzkich, rodzinnych oraz integracja i aktywizacja mieszkańców do wspólnego działania w swojej społeczności. Spotkanie odbyło się w świetlicy sołectkiej oraz na terenie do niej przylegającym. Wielu przybyłych mieszkańców bardzo zaangażowało się w przygotowanie spotkania. Panie upiekły ciasta oraz przygotowały pieczone mięsa i sałatki. Dzieci zajęły się dekorowaniem świetlicy oraz placu. Panowie zaangażowali się w prace, które wiązały się z techniczną obsługą imprezy – rozstawiali parasole, stoły i ławki, skosili trawnik oraz czuwali nad grillem.

Muzycznego rytmu spotkaniu nadał Pan Sylwester Sołtysiak animator i wodzirej, który zachęcał do wspólnych zabaw i konkursów. Największym powodzeniem cieszyły się konkursy przy wspólnym udziale dorosłych i dzieci. Nad dobrą zabawą i uśmiechem dzieci czuwały także wolontariuszki z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego, które przygotowały liczne konkursy z myślą o najmłodszych oraz malowały dzieciom twarze, co stanowiło ogromną atrakcję.

Spotkanie sąsiedzkie było także doskonałą okazją do rozmowy o sprawach dotyczących życia we wspólnej przestrzeni. Sąsiedzi dyskutowali o tym, co można zrobić dla drugiego sąsiada by żyło się lepiej i łatwiej. Wspólne biesiadowanie stało się także podstawą do wspomnień z lat powojennych, kiedy to część mieszkańców wprowadziła się do Tatyni. Na zakończenie organizatorzy podziękowali wszystkim mieszkańcom za zaangażowanie w przygotowanie oraz realizację spotkania.

6. FESTYN „DZIEŃ STAREGO MIASTA”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach podejmuje działania dotyczące inicjatyw, których efektem jest kojarzenie liderów pomocy społecznej z właściwymi projektami w poszczególnych sektorach pomocy społecznej. Ośrodek pracuje metodą organizowania społeczności lokalnej, a zatem działania ukierunkowane są na kształtowanie i budowanie relacji i więzi społecznych. Poprzez swoje działania Ośrodek aktywizuje ludzi i grupy społeczne do uczestnictwa w inicjatywach realizowanych w kierunku tworzenia społecznej wspólnoty.

Do inicjatyw związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych zaliczyć można przede wszystkim projekt „Festyn Dzień Starego Miasta”, którego założeniem jest współdziałanie zarówno z liderami NGO, a także innymi liderami społeczności lokalnej takimi jak Rada Osiedla czy szkoły i inne instytucje mające siedzibę na Starym Mieście. Ponadto do wspólnego działania zachęceni są mieszkańcy Dzielnicy.

W 2019 r. już po raz ósmy odbył się Festyn „Dzień Starego Miasta” i został zrealizowany w partnerstwie z Radą Osiedla Nr 2 oraz Szkołą Podstawową Nr 1 z Oddziałami Sportowymi. Uroczystość odbyła się dnia 14 września 2019 r. w godzinach od 11:00-15:00 na placu przy Szkole Podstawowej Nr1 przy ul. Traugutta 4 w Policach. Celem imprezy była integracja środowiska lokalnego, w szczególności dzieci i ich rodziców oraz aktywizacja społeczna uwzględniająca różnorodne formy spędzania czasu wolnego. Festyn „Dzień

Starego Miasta” ma również charakter edukacyjno-informacyjny i w tym roku był poświęcony idei poszanowania środowiska naturalnego.

Organizatorzy zaprosili do współpracy i zaprezentowania swojej działalności instytucje i organizacje działające na rzecz dzieci i rodzin: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, Caritas przy Parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Policach, Stowarzyszenie „SOS” dla Rodziny, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Biblioteka im. Marii Skłodowskiej –Curie. Ze względu na tegoroczną tematykę Festynu dot. ochrony przyrody, podczas uroczystości zaprezentowały się także stowarzyszenia działające na rzecz ekologii: Stowarzyszenie Ekologiczne „Łarpia”, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Polickiej “Skarb”, Pracownia Zapachowej Jakości Powietrza Instytut Inżynierii Chemicznej i Procesów Ochrony Środowiska Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny a także Nadleśnictwo Trzebież. Podczas imprezy organizatorzy zapewнили mnóstwo atrakcji dla najmłodszych i dorosłych. Duże zainteresowanie wśród mieszkańców wzbudził Teatr „Rozmaitości Gwitajcie”, który zaprezentował bajkę o tematyce ekologicznej oraz poprowadził gry i zabawy dla dzieci i dorosłych, tańce i piosenki. Dla najmłodszych nie zabrakło dmuchanej zjeżdżalni oraz malowania twarzy. Dodatkową atrakcją była prezentacja Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz Ochotniczej Straży Pożarnej z Polic.

W trakcie wydarzenia mieszkańcy mogli uczestniczyć w warsztatach o tematyce ekologicznej m.in.: w grach i zabawach organizowanych przez wolontariuszy z SP8, warsztatach z robienia ekotoreb prowadzone przez PSSOU, zajęciach plastycznych o Naturze 2000 prowadzonych przez SPZP „Skarb”, warsztatach z recyklingu prowadzonych przez OPS w Policach.

Podczas Festynu odbyła się także akcja ekologiczna - „Kwiat za grat”, w zamian za elektro śmieć można było otrzymać kwiat doniczkowy. Kwiaty zostały nieodpłatnie przekazane przez kwiaciarnie „Arabeska” i „U Marioli” oraz Centrum Ogrodnicze „Stary Dworzec” w Policach. Firma TRANS – NET S.A. zapewniła na czas trwania imprezy worki na odpady oraz transport.

Urząd Miejski w Policach oraz Starosto Powiatowe przekazało foldery informacyjne oraz materiały promocyjne walorów przyrodniczych regionu.

Podczas całej uroczystości zapewniony był pyszny poczęstunek dla mieszkańców. Festyn cieszył się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców i był ważnym wydarzeniem w społeczności lokalnej Osiedla Stare Miasto w Policach.

Festyn Dzień Starego Miasta w 2019r. został zrealizowany w ramach projektu „KOMPAS-WYZNACZ SWÓJ KIERUNEK” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.

7. MAMO, TATO, CO WY NA TO ?

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest jednym z problemów społecznych dzisiejszych czasów. Łatwy dostęp do internetu, ogólnodostępne programy telewizyjne, brak rozmów w domu rodzinnym oraz brak czasu i pomysłu na spędzanie czasu wolnego z dziećmi, w konsekwencji prowadzą do rozwoju problemów wychowawczych. Rodzice przestają być autorytetem, dzieci zaczynają poszukiwać odpowiedzi na swoje pytania w wirtualnym świecie, w grupie rówieśniczej, poza domem. Stopniowo zaczynają zanikać więzi rodzinne, rodzą się konflikty, a bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych często prowadzi do występowania trudności szkolnych, a także konfliktów z prawem i uzależnień.

W związku z tymi problemami Ośrodek Pomocy Społecznej podjął działania mające wymiar profilaktyczny w kierunku kształtowania prawidłowych wzorców do naśladowania. W tym zakresie realizuje projekt „Mamo, Tato co Wy na to? Idea projektu jest budowanie relacji z dzieckiem poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego. Jest drogowskazem ukierunkowanym na efektywne spędzanie czasu wolnego poprzez obserwację i czynny udział w przedsięwzięciu osób nie będących klientami pomocy społecznej z rodzinami z kręgów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zaznaczyć należy, że projekt „Mamo, Tato co Wy na to? jest odpowiedzią na potrzeby rodziców w zakresie spędzania czasu wolnego wspólnie z dziećmi, zgłaszane podczas wcześniejszych spotkań obywatelskich organizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach. W oparciu

o przeprowadzoną diagnozę w zakresie potrzeb rodziców mających dzieci w wieku 3-9 lat zaproponowaliśmy formę warsztatów integracyjnych z elementami pedagogiki zabawy, doskonalącymi m.in. umiejętności wychowawcze. Głównym celem jest wspieranie rozwoju dzieci poprzez wspólne zabawy oraz zajęcia plastyczne z rodzicami oraz stworzenie dla rodziców propozycji właściwej stymulacji, wspierania rozwoju dzieci.

Od 12.01.19r. do 08.06.2019r. zorganizowane zostały spotkania edukacyjno – integracyjnych z rodzicami i dziećmi o charakterze warsztatowym „Mamo, Tato, co Wy na to? Spotkania w ramach powyższego działania skierowane były do mieszkańców Gminy Police, szczególnie do rodziców i dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Głównym celem prowadzonych warsztatów było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci, poprzez wspólne zabawy oraz zajęcia edukacyjno - integracyjne z rodzicami. Rodzice poprzez bezpośrednie i aktywne uczestnictwo podczas warsztatów, mieli możliwość realizacji swoich pomysłów, nabywania nowych umiejętności oraz zdobywania cennego doświadczenia. W dniu 08 czerwca 2019r. odbyło się uroczyste zakończenie i podsumowanie cyklu spotkań edukacyjno-integracyjnych z rodzicami i dziećmi.

Nadmienić należy, że realizacja powyższego projektu oprócz tego, że kształtuje postawy rodzicielskie, które mają ogromny wpływ na rozwój młodego pokolenia, to także niezwykle ważny element w procesie integracji społeczności lokalnej.

Działania środowiskowe „Mamo, tato, co Wy na to” realizowane były w oparciu o projekt „Kompas-wyznacz swój kierunek” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

8. TRZY KWADRANSE DLA RODZINY

W dniu 16.06.2019r. w ramach działań środowiskowych Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach zorganizował plenerowe zajęcia integracyjne i edukacyjne pn. „Trzy kwadranse dla rodziny”. Głównym celem powyższego działania była poprawa funkcjonowania rodzin poprzez integrację, aktywizację i wzmocnienie więzi rodzinnych. Spotkanie odbyło się na terenie Kompleksu rekreacyjno – plażowego w Trzebieży, podczas którego zaplanowano praktyczne, plenerowe zajęcia integracyjno – edukacyjne dla rodziców i dzieci. Program artystyczny jak i zajęcia edukacyjne przygotował na zlecenie Ośrodka Teatr Rozmaitości Gwitajcie. Program zajęć obejmował m. in. • przedstawienie edukacyjne dla dzieci i rodziców „Morskie gadki małej piratki”, • praktyczną naukę spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu w gronie rodzinnym, • stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wspólne spędzanie czasu w gronie rodzinnym, • wzmocnienie więzi rodzinnych – budowanie relacji rodziców z dzieckiem, • rozwój umiejętności rodzicielskich - organizacja wspólnych gier i zabaw na świeżym powietrzu przy minimalnych nakładach finansowych członków rodziny, • wspólne zabawy i konkursy dla dzieci i rodziców itp.

Powyższa inicjatywa była jednym z działań środowiskowych realizowanych w ramach projektu „Kompas – wyznacz swój kierunek” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

9. PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2014-2020

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach realizował projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 pn. „Kompas- wyznacz swój kierunek”.

Projekty realizowane są w ramach Osi priorytetowej VII Włączenie społeczne, Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej.

Celem realizacji działań projektowych jest prowadzenie kompleksowych działań skierowanych na

przywrócenie na rynek pracy oraz do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Działania te ukierunkowane mają być przede wszystkim na aktywizację społeczno-zawodową z wykorzystaniem m.in. instrumentów aktywizacji: społecznej, edukacyjnej, zawodowej i zdrowotnej. Projekty realizują Cel Tematyczny 9 określony w ramach priorytetów polityki spójności, czyli Promowanie włączenia społecznego, walkę z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

W ramach działania 7.1 RPO WZ określono, że wsparciem zostanie objęty typ projektu zakładający rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze:

- a) społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
- b) zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądanego na rynku pracy (poprzez m.in. udział w zajęciach w CIS, KIS lub WTZ), pomoc w utrzymaniu zatrudnienia,
- c) edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy (m.in. edukacja formalna, kursy i szkolenia zawodowe),
- d) zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

Oba projekty są skierowane bezpośrednio do następującej grupy odbiorców:

- osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy,
- otoczenia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla udzielanego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym).

Jednocześnie zakłada się, że preferowaną grupą do objęcia wsparciem są:

- osoby lub rodziny lub środowiska zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowiska lub lokalne społeczności zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.
- osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przestanek, o których mowa w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 - 2020.
- osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi.
- osoby korzystające z PO PŻ.

„KOMPAS – WYZNACZ SWÓJ KIERUNEK”

W 2019 r. w ramach projektu zrekrutowano 28 uczestników, z czego 12 otrzymało wsparcie asystenta rodziny zatrudnionego w ramach projektu, do którego należą m. in. opracowanie i realizacja planu pracy z danymi rodzinami, pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, wychowawczych, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji.

Działania przeprowadzone w ramach aktywnej integracji odbyły w dwóch edycjach i obejmowały:

1. Zadania aktywnej integracji o charakterze zawodowym dla 10 Uczestników Projektu. W ramach zorganizowanego wsparcia zrealizowano: warsztaty z psychologiem z zakresu kompetencji niezbędnych w środowisku zawodowym, indywidualne oraz grupowe poradnictwo zawodowe, wybrano odpowiednie dla Uczestników szkolenia umożliwiające nabycie kwalifikacji. t. j. : Szkolenie „Opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej z certyfikatem Polskiej Izby Gospodarczej Czystości” , szkolenie „Robotnik

gospodarczy z uprawnieniami SEP do 1 kV”, szkolenie „Pracownik ochrony fizycznej”, szkolenie „Pracownik zabezpieczenia technicznego z uprawnieniami SEP do 1 kV”. Przez cały okres Uczestnicy zadania znajdowali się pod opieką Animatora Pracy.

2. Świadczenie usług psychoterapeuty polegających na przeprowadzeniu indywidualnej terapii wspierającej, w zakresie prawidłowego wykonywania funkcji społecznych. Terapia indywidualna dla Uczestników obejmowała następujący zakres tematyczny: diagnoza problemów, wzmacnianie poczucia własnej wartości, praca nad schematami, motywacja i podejmowanie decyzji życiowych, zrozumienie i zaspokajanie własnych potrzeb, praca nad zasobami, radzenie sobie z emocjami, terapia lęku, transmisja pokoleniowa myśli i zachowań, „pożegnanie” z przeszłością, radzenie sobie ze stratą, postrzeganie i kształtowanie linii życia, relacje małżeńskie i rodzinne, sytuacje trudne.

3. Warsztaty „Akademia dla rodziców”. Głównym celem warsztatów było zdobycie przez Uczestników projektu kompetencji społecznych dotyczących radzenia sobie z małżeńskimi i rodzicielskimi rolami społecznymi, w tym nabycie kompetencji wychowawczych umożliwiających kształtowanie dojrzałości psychospołecznej własnych dzieci. Zajęcia miały charakter warsztatowy, co pozwala na rozwinięcie i udoskonalenie umiejętności wychowawczo-komunikacyjnych w rodzinie.

4. Wyjazd integracyjno – edukacyjny dla Uczestników Projektu wraz z dziećmi. W programie wyjazdu zrealizowane zostały instrumenty aktywnej integracji: trening kompetencji społecznych „aktywne formy spędzania czasu wolnego w rodzinie” oraz zajęcia integracyjne. Zajęcia miały formę warsztatów o następującej tematyce: stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego, wzmacnianie więzi w rodzinie – budowanie relacji rodzica z dzieckiem, jak organizować wspólnie gry i zabawy przy minimalnych nakładach finansowych, integracja i komunikacja w grupie osób dorosłych i dzieci.

5. Działania środowiskowe. Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach w dniu 22.11.2019r. zorganizował debatę społeczną pn. „Wsparcie rodzin w Gminie Police” skierowaną do mieszkańców Gminy Police oraz osób odpowiedzialnych za kreowanie lokalnej polityki. Celem debaty było zaprezentowanie i podsumowanie projektu „Kompas-wyznacz swój kierunek” jak również omówienie działań na rzecz rodzin przy kompleksowym wykorzystaniu narzędzi oraz instrumentów aktywnej integracji.

Na wydarzenie zaproszeni zostali przedstawiciele władz lokalnych, instytucji, placówek oświatowych oraz lokalnej społeczności, a także mieszkańcy Gminy Police. W debacie uczestniczyli również eksperci z zakresu problemów społecznych. W pierwszej części debaty miały miejsca wystąpienia ekspertów. Tematyka wystąpień była następująca: „„Kompas – Wyznacz swój kierunek”. Zaprezentowanie i podsumowanie projektu.”, „Efektywność „Akademii dla Rodziny””, „Wczesnodziecięca więź z opiekunem wyznacznikiem jakości dorosłego życia””. W drugiej części spotkania odbył się panel dyskusyjny z udziałem ekspertów i zaproszonych gości. W programie spotkania przewidziano czas na zadawanie pytań, komentarze i podsumowanie. Głównym celem debaty społecznej było poszerzenie wiedzy, świadomości oraz zwrócenie uwagi na ważne problemy społeczne dotyczące osób starszych, młodzieży i rodziny.

Uczestnicy projektu przez cały czas trwania projektu byli objęci wsparciem pracowników socjalnych w formie pracy socjalnej.

XIV. WSPÓŁPRACA

Rozwój Gminy Police, a także propagowanie działań mających na celu integrację środowiska lokalnego sprawia, że współpraca sektorów: publicznego, społecznego i prywatnego ma ogromne znaczenie. Jednostki samorządu terytorialnego w Policach biorą czynny udział w animowaniu środowiska lokalnego ale także w propagowaniu działań zmierzających do niwelowania problemów społecznych.

Jednym z istotnych problemów społecznych wynikających z analizy danych Ośrodka jest bezrobocie. Z przeprowadzonych badań wynika, że osoby bezrobotne i bierne zawodowo jako powód swojego pozostawania bez pracy wskazują m.in.: brak doświadczenia zawodowego, brak odpowiedniego wykształcenia oraz brak kwalifikacji zawodowych. Ponadto wskazują problemy zdrowotne (w tym niepełnosprawność), a także obowiązek sprawowania opieki nad osobami zależnymi – najczęściej małymi dziećmi, ale także chorymi członkami rodziny. Inne przeszkody wskazane przez badanych to

uzależnienia, zadłużenie komornicze, a także niechęć podjęcia pracy.

W celu aktywizowania osób bezrobotnych, a tym samym zwiększenia ich możliwości na rynku pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach od wielu lat kontynuuje współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Policach. W tym celu w dniu 07.01.2019 r. podpisane zostało porozumienie dotyczące prac społecznie użytecznych na rok 2019.

Ponadto w 2019 r. Ośrodek kontynuował również współpracę ze Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny” w ramach Centrum Integracji Społecznej. Porozumienie zawarte zostało w 2017 r. na czas nieokreślony. Współpraca w kierunku niwelowania problemów społecznych dotyczy także uzależnień oraz przemocy. W tym zakresie Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii oraz Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy.

1. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Jednym ze świadczeń dla osób bezrobotnych wynikających z Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy są prace społecznie użyteczne. Odbývają się one przy współpracy Urzędu Miejskiego w Policach, Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz jednostek organizacyjnych gminy (m.in.: szkoły, przedszkola, żłobek, biblioteka). Prace społecznie użyteczne są formą aktywizacji tych bezrobotnych, którzy nie mają prawa do zasiłku. Mają im zapewnić choćby minimalne środki do życia i pobudzić aktywność zawodową. Ponadto istotnym celem jest także przełamanie tkwiących w osobach długotrwale bezrobotnych barier psychologicznych poprzez przywrócenie wiary w możliwość poprawy własnej sytuacji, wzrost samooceny i wyrobienie nawyków niezbędnych do funkcjonowania w „roli pracownika”.

W roku 2019 prace społecznie użyteczne wykonywane były w okresie od lutego do listopada.

Miejsca pracy zabezpieczono w 25 instytucjach i jednostkach pomocniczych z terenu gminy Police, w których przygotowano 45 miejsc pracy. Prace społecznie użyteczne wykonywało ogółem 35 osób.

Osoby w ramach prac społecznie użytecznych pracowały w różnych jednostkach gminnych w wymiarze 10 godzin tygodniowo (reguluje to ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). Wykonywały prace porządkowe, gospodarcze lub biurowe – w zależności od potrzeb i własnych umiejętności. Kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych wynosi 340 zł miesięcznie przy przepracowaniu 40 h w miesiącu.

Prace społecznie użyteczne dają możliwość osobom długotrwale bezrobotnym wejścia małymi krokami na rynek pracy, zdobycia doświadczenia i nawyków niezbędnych przy zatrudnieniu. Osoby zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych pozostawały bez pracy nawet po kilka lat, co miało niekorzystnie znaczenie dla ich sytuacji ekonomicznej i rodzinnej. Podjęcie zatrudnienia, nawet krótkotrwale, po dłuższym okresie bierności zawodowej, dało szansę tym osobom na odnalezienie się na rynku pracy i przywrócenie wiary we własne siły.

2. WSPÓŁDZIAŁANIE Z CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny” Centrum Integracji Społecznej „SOS” w celu aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej tj. ze względu na swoją sytuację nie mogą własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb bytowych, znajdują się w sytuacji uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Uczestnikiem Centrum Integracji Społecznej „SOS” mogą zostać wszystkie osoby w trudnej sytuacji finansowej, zawodowej i życiowej. Oferta Centrum jest skierowana w szczególności do osób:

- bezrobotnych,
- uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapii uzależnień/odwykowej,
- niepełnosprawnych,

- bezdomnych,
- dotkniętych chorobą psychiczną, po leczeniu,
- zwalnianych z zakładów karnych,
- uchodźców, realizujących indywidualny program integracji i innych.

Pracownicy socjalni przed wydaniem skierowania do uczestnictwa w CIS podpisują kontrakty socjalne z osobami będącymi w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W 2019 r. do uczestnictwa w CIS skierowano łącznie 14 osób. Ponadto osobom nieubezpieczonym, w drodze decyzji administracyjnej, przyznawane jest świadczenie niepieniężne w formie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę bezrobotną, z którą zawarto kontrakt socjalny. Z tego tytułu w 2019 roku Ośrodek opłacił 57 składek dla 8 osób na łączną kwotę 3.164 zł.

Skierowane osoby realizują indywidualny program zatrudnienia socjalnego, który obejmuje m.in. udział w warsztatach zawodowych polegający na praktycznych zajęciach przyuczających do zawodu. Pod okiem instruktorów zawodu uczestnicy CIS mają możliwość udoskonalenia posiadanych umiejętności, pozyskania nowych, dzięki którym zwiększają swoją szansę powrotu na rynek pracy. Ważnym aspektem warsztatów aktywizacji zawodowej jest przystosowanie się uczestników do systematycznego realizowania zadań zawodowych i ponoszenia za nie odpowiedzialności. Natomiast praktyczna nauka zawodu przygotowywała do pracy w grupie hotelarskiej: pomoc kucharza, kelner, pokojówka.

Osoby, które są uczestnikami Centrum Integracji Społecznej „SOS” otrzymują świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Za uczestników opłacane są również składki emerytalne i rentowe. Odpowiednio do grupy zawodowej uczestnicy otrzymują odzież ochronną. W Centrum Integracji Społecznej „SOS” zapewniony jest również ciepły posiłek dla wszystkich uczestników. Uczestnictwo w Programie trwa 12 miesięcy i może być przedłużone o kolejne 6 miesięcy.

3. ZINTEGROWANY SYSTEM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Jednym z problemów społecznych wskazanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Police są uzależnienia. W celu rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami Gmina Police realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień (alkoholizm i narkomania). W zakresie realizacji powyższych zadań Uchwałą Nr IV/14/2018 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2018 r. przyjęto Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok. Ponadto Uchwałą Nr IV/15/2018 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2018 r. został również przyjęty Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok.

Zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gmina Police wspiera finansowo leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu. Ośrodkiem zajmującym się uzależnionymi mieszkańcami Gminy Police jest Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Szczecinie ul. Ostrowska 7, w którym mieszkańcy uzyskują pomoc.

Ponadto bardzo ważną funkcję w tym zakresie pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która organizuje posiedzenia plenarne oraz posiedzenia Zespołu Motywacyjnego.

Natomiast zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii ujęte zostały w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, który jest spójny z w Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2012 – 2020 i stanowi część Strategii Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej.

Realizacją Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w zakresie narkomanii zajmuje się Gminne Biuro Przeciwdziałania Narkomanii w Policach (GBPN) ul. Piaskowa 97.

W ramach tego Biura działa punkt Informacyjno-Konsultacyjny, w którym odbywają się spotkania indywidualne i rodzinne, przeprowadza się wstępne diagnozy problemowych osób uzależnionych i używających środków psychoaktywnych oraz interwencje kryzysowe.

W 2019 r. realizowany był również **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021**. Jednym z zadań realizowanych w ramach

Programu jest działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, do którego należy realizacja procedury Niebieskiej Karty (zgodnie z zadaniami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów) oraz funkcjonowanie Grup Roboczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach ściśle współpracuje z Punktem Konsultacyjnym działającym przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii. Ponadto współpracuje z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego organizując spotkania grup roboczych w ramach procedury Niebieskich Kart. Do zadań pracowników należy ustalanie terminów grup roboczych, kontakt z członkami grup roboczych oraz uczestnictwo w procedurach Niebieskich Kart.

XV. REALIZACJA USTAWY O DODATKACH MIESZKANIOWYCH

Dodatki mieszkaniowe są rodzajem pieniężnego świadczenia publicznoprawnego, przysługującego osobie, która spełnia warunki określone w ustawie o dodatkach mieszkaniowych. Jego celem jest pokrycie z funduszy publicznych części wydatku mieszkaniowego, a więc dla osoby uzyskującej niskie dochody dodatek stanowi rekompensatę pewnej części wydatku poniesionego na opłatę za mieszkanie.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się osobie spełniającej łącznie 2 kryteria :

- dochodowe – dodatek przysługiwał, jeżeli średni miesięczny dochód na 1 członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku nie przekraczał 175% najniższej emerytury brutto w gospodarstwie jednoosobowym lub 125% najniższej emerytury brutto w gospodarstwie wieloosobowym,
- powierzchniowe – jeżeli powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego, zwana powierzchnią normatywną w przeliczeniu na 1 członka gospodarstwa domowego nie przekraczała odpowiednio: - 35 m² - dla 1 osoby, 40 m² - dla 2 osób, 45 m² - dla 3 osób, 55 m² - dla 4 osób, 65 m² - dla 5 osób, 70 m² - dla 6 osób, a w razie zamieszkania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Najemca jest zobowiązany do samodzielnego pokrycia części wydatku mieszkaniowego. Ta część została określona w ustawie jako procent dochodów bieżących gospodarstwa domowego.

Wysokość dodatku mieszkaniowego stanowi różnicę między określonymi przepisami wydatkami, przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego, a kwotą stanowiącą:

- 15% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie jednoosobowym,
- 12% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 2 - 4 osobowym,
- 10% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 5 - osobowym i większym.

Natomiast jeżeli miesięczny dochód na członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego był równy lub wyższy od 150% kwoty najniższej obowiązującej emerytury, lecz nie przekraczał 175% tej kwoty w gospodarstwie jednoosobowym i 100% najniższej obowiązującej emerytury lecz nie przekraczał 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, wówczas dla celów obliczenia dodatku mieszkaniowego należało przyjąć wydatki poniesione przez osobę otrzymującą dodatek w wysokości:

- 20% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie jednoosobowym,
- 15% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 2-4 osobowym,
- 12% dochodów gospodarstwa domowego - w gospodarstwie 5-osobowym i większym.

Maksymalna wysokość dodatku mieszkaniowego łącznie z ryczałtem nie może przekraczać 70% wydatków przypadających na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego.

Wysokość dodatku uzależniona była zarówno od dochodu gospodarstwa domowego i powierzchni normatywnej lokalu, jak i od wysokości ponoszonych wydatków mieszkaniowych. Należy przy tym podkreślić, że wydatki mieszkaniowe w rozumieniu ustawy nie stanowi całość opłat mieszkaniowych. Opłaty te pomniejsza się o ubezpieczenie budynku, podatek od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu, opłaty za gaz przewodowy i energię elektryczną dostarczane do lokalu na cele bytowe.

Dodatek mieszkaniowy przyznawano w drodze decyzji administracyjnej osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu na okres 6 miesięcy począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu wniosku.

W przypadku stwierdzenia w wyniku przeprowadzonego wywiadu środowiskowego rażącej dysproporcji między niskimi dochodami wykazywanymi w złożonej deklaracji, a faktycznym stanem majątkowym, wskazującym, że jest on w stanie uiszczać wydatki związane z zajmowaniem lokalu mieszkalnego, lub faktyczna liczba osób wspólnie stale zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą jest mniejsza niż wykazana w deklaracji o dochodach odmawia się przyznania dodatku mieszkaniowego.

Upoważniony pracownik przeprowadzający wywiad środowiskowy może żądać od wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego złożenia oświadczenia o stanie majątkowym, zawierającego w szczególności dane dotyczące posiadanych ruchomości i nieruchomości oraz zasobów pieniężnych. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania wnioskodawcy. Odmowa złożenia oświadczenia stanowi podstawę do wydania decyzji o odmowie przyznania dodatku mieszkaniowego.

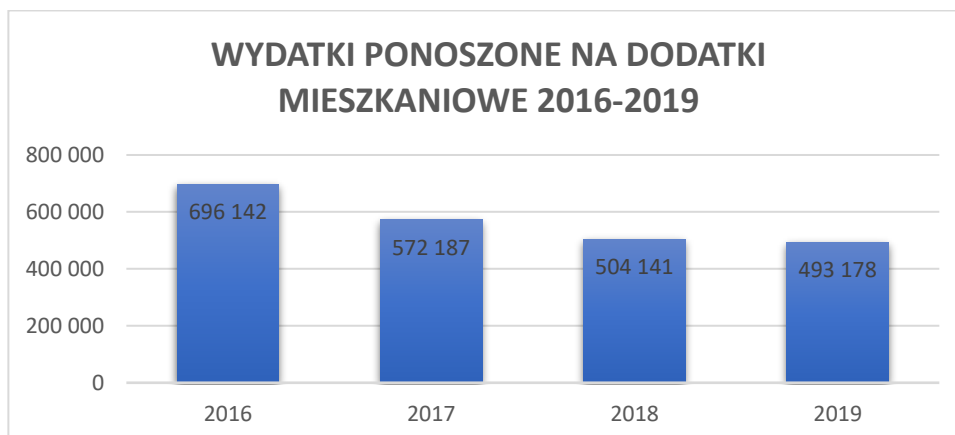
W wypadku stwierdzenia, że osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, nie opłaca na bieżąco należności za zajmowany lokal mieszkalny, wypłatę dodatku mieszkaniowego wstrzymuje się do czasu uregulowania zaległości. Jeżeli uregulowanie zaległości nie nastąpi w ciągu 3 miesięcy od dnia wydania decyzji wówczas decyzja o przyznaniu dodatku mieszkaniowego wygasa. W wypadku uregulowania należności w terminie dodatek mieszkaniowy wypłaca się za okres, w którym wypłata była wstrzymana.

W 2019 roku wpłynęło **470** wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego. Wydano 490 decyzji administracyjnych, w tym 46 decyzji odmownych. Dodatki mieszkaniowe przyznane zostały **298** rodzinom. Wśród tych rodzin, 44 ubiegały się o dodatek mieszkaniowy po raz pierwszy. Z powodu zgonu wnioskodawcy, sprzedaży mieszkania bądź zmiany miejsca zamieszkania wygaszono 15 decyzji. Na wypłatę dodatków mieszkaniowych wydano łącznie **493 178,51 zł**.

Poniższy wykres przedstawia liczbę wniosków złożonych o przyznanie dodatku mieszkaniowego w latach 2016 – 2019.

Wraz ze zmniejszeniem liczby wniosków zmniejszyły się również wydatki ponoszone na wypłatę dodatków mieszkaniowych, co przedstawione zostało w poniższym wykresie.

Poniższa tabela pokazuje jak kształtowała się realizacja dodatków mieszkaniowych w 2019 roku.

Zarządca	Liczba świadczeń	Kwota w zł	W tym kwota ryczałtu za brak: - instalacji doprowadzającej energię ciepłą do celów ogrzewania, - instalacji ciepłej wody, - instalacji gazu przewodowego
S M. "Chemik"	346	65 542,91	-
S M. "Odra"	706	139 439,64	1647,91
ZGKiM	1434	274 059,91	58 114,40
Wspólnota Mieszkaniowa „Wkrzańska” Trzebież	12	1495,44	706,44
Wspólnota Mieszkaniowa „Bankowa 13”	-	-	-
Wspólnota Mieszkaniowa „KOR 1-3	2	312,60	9,48
Wspólnota Mieszk. „Pl. Nieznanego Żołnierza”	12	1 447,38	506,24
Wspólnota Mieszkaniowa „Przyjazny Dom”	11	904,56	388,69
Wspólnota Mieszk. „BANKOWA 22A-22B”	9	1 181,61	20,19
Wspólnota Mieszkaniowa „NOWOPOL”	1	213,56	82,03

Wspólnota Mieszkaniowa „PLATAN”	12	2 553,30	963,66
Wspólnota Mieszkaniowa Kościuszki 34, Trzebież	12	1 496,24	736,78
Wspólnota Mieszkaniowa Starzyńskiego 3a-3d	-	-	-
Wynajem „Dom Prywatny”	12	2 862,30	1080,80
SM „Nauczyciel”	10	1669,06	-
Razem	2576	493 178,51	64 256,62

Kwoty wykazane w tabeli zostały przelane bezpośrednio na konta zarządców. Tylko w przypadku „Domu Prywatnego” kwota dodatku wraz z ryczałtem przekazana została bezpośrednio wnioskodawcy. W 2019 roku z tytułu dodatków mieszkaniowych wypłacono łącznie **2576** świadczeń na kwotę 493 178,51 zł, a średnia wysokość dodatku wyniosła **191,45 zł**.

Poniższa tabela przedstawia realizację wypłaconych dodatków w latach 2016 - 2019.

Rok	Liczba wypłaconych dodatków	Średni koszt dodatek w zł
2016	3828	181,86
2017	3269	175,03
2018	2754	183,06
2019	2576	191,45

Od kilku lat utrzymuje się tendencja spadkowa w zakresie liczby wypłaconych dodatków. Jednak należy zwrócić uwagę, że średnia wysokość dodatku uległa zwiększeniu. Sytuacja ta związana jest ze wzrostem cen za czynsz w stosunku do dochodów rodzin, które ubiegają się o dodatek mieszkaniowy.

O dodatek mieszkaniowy ubiegają się przede wszystkim osoby samotne, starsze, rodzice samotnie wychowujący dzieci i rodziny w gospodarstwach wieloosobowych, bardzo często korzystający z innym form pomocy społecznej.

Obsługa dodatków mieszkaniowych jest procesem cyklicznym, na który składa się wiele elementów, począwszy od przyjęć interesantów składających wnioski, poprzez ustalanie uprawnień w oparciu o przedstawione dokumenty, wprowadzanie danych do systemu komputerowego, aż po wydawanie decyzji i wydruk list, które kończą cykl w obrębie miesiąca.

Z powyższej analizy wynika, że średnio 39 osób miesięcznie składa wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego i mimo powtarzającego się co 6 miesięcy cyklu składania tego wniosku, interesanci mają szereg trudności przy jego wypełnianiu. Jest to szczególnie widoczne na etapie przyjęć wniosków i powoduje konieczność uzupełniania lub dokonywania poprawek danych przy pomocy pracowników Działu Dodatków Mieszkaniowych.

XVI. REALIZACJA USTAWY PRAWO ENERGETYCZNE

Zasady i tryb przyznawania, a także wypłacania dodatków energetycznych reguluje ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 755).

Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu, o którym mowa w w/w ustawie:

Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej to osoba:

- której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2133);
- która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym;
- która zamieszkuje w miejscu dostarczenia energii elektrycznej.

Dodatek energetyczny przyznawany jest w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej. Dodatek energetyczny wypłaca się odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej do dnia 10 każdego miesiąca z góry z wyjątkiem miesiąca stycznia, w którym dodatek energetyczny wypłaca się do dnia 30 stycznia danego roku. Organem drugiej instancji w sprawie rozpatrywania decyzji administracyjnych przyznających dodatek energetyczny jest samorządowe kolegium odwoławcze.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 23 kwietnia 2018 roku (MP z 2018 r, poz. 450) wysokość zryczałtowanego dodatku energetycznego w okresie od 1 maja 2018r. do 30 kwietnia 2019r. dla gospodarstwa domowego:

- 1) prowadzonego przez osobę samotną – wynosiła 11,35 zł/miesiąc;
- 2) składającego się z 2 do 4 osób – wynosiła 15,77 zł/miesiąc;
- 3) składającego się z co najmniej 5 osób – wynosiła 18,92 zł/miesiąc.

Od 1 maja 2019 r. do 30 kwietnia 2020 r. wysokość dodatku energetycznego uległa zmianie zgodnie z obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 23 kwietnia 2018 roku (MP z 2019r, poz. 402).

Od 1 maja 2018r. do 30 kwietnia 2019 r. dla gospodarstwa domowego:

- 1) prowadzonego przez osobę samotną – wynosi 11,37 zł/miesiąc;
- 2) składającego się z 2 do 4 osób – wynosi 15,80 zł/miesiąc;
- 3) składającego się z co najmniej 5 osób – wynosi 18,96 zł/miesiąc.

W 2018 roku realizacja dodatków energetycznych przedstawiała się następująco:

		Gospodarstwa domowe :			
		jednoosobowe	od 2 do 4 osób	powyżej 5 osób	ogółem
2017r.	liczba rodzin	37	52	9	98
	liczba świadczeń	362	368	55	785
	Kwota świadcz.	4.070,74 zł	5.747,74 zł	1.030,04 zł	10.848,52 zł
	2%	81,41 zł	114,96 zł	20,60 zł	216,97 zł
	Łączne koszty	4.152,15 zł	5.862,70 zł	1.050,64 zł	11.065,49 zł
2018r.	liczba rodzin	30	28	6	64
	liczba świadczeń	281	239	54	574
	Kwota świadcz.	3.175,18	3.749,84	1.017,72	7.942,74
	2%	63,50	75	20,35	158,85
	Łączne koszty	3.238,68	3.824,84	1.038,07	8.101,59
2019r.	liczba rodzin	23	27	8	58
	liczba świadczeń	227	226	73	526
	Kwota świadcz.	2 579,61	3568,34	1383,08	7531,03
	2%	51,59	71,37	27,66	150,62
	Łączne koszty	2631,20	3639,71	1410,74	7681,65

W 2019 roku wpłynęło 87 wniosków o przyznanie dodatku energetycznego. Wydano 120 decyzji administracyjnych. Należy zaznaczyć, że osoby, którym przyznano dodatek mieszkaniowy są na bieżąco informowane o możliwości składania wniosku na dodatek energetyczny. Jednak z uwagi na niskie kwoty dodatku nie wykazują zainteresowania tą formą pomocy.

XVII. REALIZACJA USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, świadczenia udzielane są na okresy zasiłkowe (oznacza to okres od dnia 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczeń rodzinnych). Głównym kryterium do otrzymania świadczeń rodzinnych na wymieniony okres zasiłkowy jest wysokość dochodu netto (tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne) za określony rok. W przeliczeniu na osobę nie mógł on przekraczać 674 zł lub 764 zł jeżeli członek rodziny legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniem niepełnosprawności. Również dla osób ubiegających się o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe) wprowadzono kryterium dochodowe, które wynosi 1.922 zł na osobę w rodzinie.

Prawo do dodatków do zasiłku rodzinnego oprócz konieczności spełnienia kryterium dochodowego przewidzianego do uzyskania zasiłku rodzinnego uzależnione jest również od spełnienia szczegółowych kryteriów obowiązujących dla poszczególnych dodatków.

Świadczenia rodzinne, koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2018 roku wypłacane były następujące świadczenia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kwota w zł
Wysokość dochodu uprawniającego do zasiłku rodzinnego na osobę netto	674
- w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym	764
Zasiłek rodzinny (miesięcznie):	
- na dziecko do 5 roku życia	95
- na dziecko od 5 do 18 roku życia	124
- na dziecko od 18 do 24 roku życia	135
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w czasie korzystanie z urlopu wychowawczego (miesięcznie)	400
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	193
- w przypadku dziecka niepełnosprawnego	273
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka jednorazowo na każde urodzone dziecko	1000
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego)	95
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	
dziecko do 5 lat	90
- dziecko uczące się w wieku 6 – 24 lata	110
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, wypłacany raz w roku we wrześniu	100
Dodatek z tytułu nauki dziecka w szkole ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej poza miejscem zamieszkania (od września do czerwca miesięcznie)	
- jeżeli dziecko uczy się i mieszka poza miejscem zamieszkania	113

- jeżeli dziecko uczy się poza miejscem zamieszkania	69
Świadczenie pielęgnacyjne	1583
Zasiłek dla opiekuna	620
Specjalny zasiłek opiekuńczy	620
Zasiłek pielęgnacyjny	do 31.10.2019 r. 184,42 od 01.11.2019 r. 215,84
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka	1000
Świadczenie rodzicielskie	1000

Ogółem w 2019 roku wypłacono **39 606** świadczeń rodzinnych i opiekuńczych dla **2173 rodzin**. W okresie od stycznia do grudnia 2019 roku na wypłatę świadczeń rodzinnych (wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne) wydatkowano łącznie **609 395 zł**, z czego kwotę **39 606 zł** wypłacono tytułem świadczeń rodzinnych i opiekuńczych a **569 789 zł** wydano na pokrycie kosztów składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W 2019 roku struktura wydatków na świadczenia rodzinne przedstawiała się następująco:

Rodzaj świadczenia	liczba świadczeń	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne	17 829	2 016 931,12
Dodatki do zasiłków rodzinnych	8 800	999 065,75
ZASIŁKI RODZINNE WRAZ Z DODATKAMI razem	26 629	3 015 996,87
Zasiłki pielęgnacyjne	10 121	1 915 970
Świadczenia pielęgnacyjne	1449	2 286 736
Specjalny zasiłek opiekuńczy	174	106 747
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE razem	11 744	4 309 453
ŚWIADCZENIA RODZINNE RAZEM	38 373	7 325 449,87
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	187	187 000
Świadczenie rodzicielskie	910	839 456
Zasiłek dla opiekuna	136	83 803
RAZEM:	39 606	8 435 708,87

Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i na ubezpieczenia zdrowotne – dla uprawnionych osób otrzymujących świadczenia opiekuńcze kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie		liczba świadczeń	Kwota
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe :		1196	457 624
w tym:	- za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	969	419 347
	- za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	139	23 405
	- za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	88	14 872
Składki na ubezpieczenie zdrowotne:		900	112 165
w tym:	- za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	718	102 009
	- za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	106	5 915
	- za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	76	4 241
			569 789

Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne były odprowadzane za osoby uprawnione do świadczeń opiekuńczych tj. do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna.

XVIII. REALIZACJA USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI

Zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a, albo
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego, albo
- 3) opiekunowi prawnemu dziecka, albo
- 4) dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie wychowawcze wypłacane jest w kwocie 500 zł miesięcznie na dziecko. Natomiast w przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka do świadczenia wychowawczego, świadczenie to wypłaca się temu z rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, świadczenie wychowawcze wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek. W przypadku gdy po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka lub opiekuna faktycznego dziecka drugi rodzic, opiekun prawny dziecka lub opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, organ właściwy ustala kto sprawuje opiekę i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie

rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

Przyznanie przez organ właściwy lub wojewodę świadczenia wychowawczego nie wymaga wydania decyzji, natomiast odmowa przyznania świadczenia wychowawczego, uchylenie lub zmiana prawa do świadczenia wychowawczego oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wymagają wydania decyzji.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 r. wpłynęło **5059** wniosków, w tym :

- w formie papierowej – 1583 wniosków,
- w formie elektronicznej – 3476 wniosków.

Wydano 4661 rozstrzygnięć w sprawach dotyczących świadczeń wychowawczych.

W 2019 roku Ośrodek wypłacił **56 159** świadczeń wychowawczych na kwotę **27 969,543 zł** dla **4285** rodzin.

XIX. REALIZACJA PROGRAMU RZĄDOWEGO DOBRY START

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów Nr 80/2018 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start” (M. P. poz.514) wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków jego realizacji rządowego (Dz. U. z dnia 1 czerwca 2018 r., poz. 1061).

Celem programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, niezależnie od kapitału kulturowego, społecznego i materialnego rodziny. Program „Dobry Start” ma charakter powszechny, obejmuje uczniów rozpoczynających naukę w szkole bez względu na sytuację dochodową. Zgodnie z programem każdy uczeń ma być objęty jednorazowym wsparciem w wysokości 300 złotych.

Jak wynika z ww. Rozporządzenia, świadczenie „Dobry start” przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych - raz w roku na dziecko oraz osobom uczącym się również raz w roku.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

- 1) przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia;
- 2) przez dziecko lub osobę uczącą się 24. roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie dobry start przysługuje także w przypadku:

- 1) ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia;
- 2) ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Programem „Dobry start” objęto **3385** rodzin, na które wypłacono **4488** świadczeń, w łącznej kwocie **1. 345,200 zł.**

Program „Dobry start” jako zadanie, zlecone tutejszemu Ośrodkowi zostało wykonane w sposób rzetelny i terminowy. Sprawna i skuteczna realizacja zadania to efekt pracy wykwalifikowanego oraz prężnie działającego zespołu pracowniczego. W ramach tych działań zmieniono godziny przyjmowania interesantów oraz wyznaczono dwa punkty składania wniosków i odbierania rozstrzygnięć lub decyzji sprawy. Ponadto świadczeniobiorców na bieżąco informowano o zasadach Programu „Dobry start”, a zwiastun o Programie ukazał się zarówno na stronie Ośrodka, jak i w lokalnej TV.

XX. REALIZACJA USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Ośrodek Pomocy Społecznej jest realizatorem ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo. W przypadku ukończenia przez osobę uprawnioną szkoły wyższej w trakcie ostatniego roku studiów prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje do zakończenia tego roku studiów, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę uprawnioną 25 roku życia.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł.

W ustawie określono, że w przypadku bezskuteczności egzekucji państwo zastępczo wypłaca osobom uprawnionym świadczenia pieniężne w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym, nie więcej jednak niż **500 zł** na dziecko.

Uregulowania zawarte w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przewidują dwa rodzaje zadań, których wykonanie spoczywa na organie właściwym wierzyciela oraz na organie właściwym dłużnika. Przy czym właściwość organów oznacza miejsce zamieszkania odpowiednio wierzyciela lub dłużnika alimentacyjnego.

Obowiązki organu właściwego wierzyciela obejmują ustalanie uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wypłatę tych świadczeń, a także:

- 1) przekazywanie informacji o przyznaniu świadczeń do komornika sądowego, a także o wysokości zobowiązań dłużnika wobec skarbu państwa do dłużnika i do organu właściwego dłużnika ,
- 2) ustalanie organu właściwego dłużnika alimentacyjnego,
- 3) wnioskowanie do organu właściwego dłużnika o podjęcie wobec dłużnika działań aktywizacyjnych,
- 4) ustalanie należności dłużnika alimentacyjnego z tytułu wypłaconych świadczeń funduszu alimentacyjnego łącznie z ustawowymi odsetkami,
- 5) przekazywanie informacji o stanie zobowiązań dłużnika alimentacyjnego na rzecz skarbu państwa do Biur Informacji Gospodarczej.

W 2019 roku pomocą w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego objęto **263** rodziny, którym przyznano **3589** świadczeń na łączną kwotę **1 499 578 zł**.

Wydatki na świadczenia w poszczególnych kategoriach osób uprawnionych przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	3589	1 499 578
0 – 17 lat	3216	1 347 608
18 – 24 lata	361	145 970
25 lat i więcej	12	6000

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej do alimentów, łącznie z ustawowymi odsetkami.

W okresie I-XII 2019 r. na skutek prowadzonej przez komornika sądowego egzekucji alimentów oraz wpłat dokonywanych przez dłużników wyegzekwowano łącznie **611 570,69 zł** (FA 571 980,28 zł+ ZA

39590,41 zł) Wyegzekwowana należność główna stanowi ok. 0,99% kwoty wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i została zgodnie z zapisem ustawy przekazana na dochody:

- budżetu państwa – **485 331,44 zł** (w tym z tytułu:
 - świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 159 666, 17 zł
 - odsetek - 305 870, 06 zł
 - zaliczki alimentacyjnej - 19 795,21 zł),
- budżetu gminy Police – **126 239, 25 zł** (w tym z tytułu:
 - świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 106 444,05 zł
 - zaliczki alimentacyjnej - 19 795,20 zł).

W 2019 roku Ośrodek podejmował działania wobec 336 dłużników alimentacyjnych, w tym działania wobec 86 dłużników podejmowane były na wniosek innego organu.

XXI. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETOWYCH

W 2019 roku na świadczenia wypłacane przez Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkowano następujące kwoty:

1. ze środków własnych gminy:

- a) rozdz. 85214** - 2 313 876,39 zł,
w tym: § 3110 (zasiłki i pomoc w naturze) – 399 508,02 zł ,
w tym kwota 126 434,40 zł na zasiłki okresowe dofinansowana ze środków budżetu państwa § 4300 (pogrzeby) – 28 573,20 zł,
§ 4330 (domy pomocy społecznej) – 1 885,795,17 zł,
- b) rozdz. 85213 § 4130** (składka zdrowotna dla osób pobierających zasiłki stałe oraz uprawnionych osób bezrobotnych, z którymi zawarto kontrakt socjalny) – 113 778,85 zł (w całości dofinansowanie ze środków budżetu państwa),
- c) rozdz. 85230** (dożywianie) – 333 714 zł, w tym kwota 235 865 zł dofinansowana z budżetu państwa w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- d) rozdz. 85295** (schronienie, projekty socjalne, ośrodki wsparcia) – 226 071,23 zł,
- e) rozdz. 85228** (usługi opiekuńcze) – 2 387 229,35 zł, w tym w ramach Programu „Opieka 75+” – 105 000 zł
- f) rozdz. 85215** (dodatki mieszkaniowe) – 493 178,51 zł,
- g) rozdz. 85216** (zasiłki stałe) - 1 279 980,12 zł (w całości dofinansowanie ze środków budżetu państwa),
- h) rozdz.85219** (ośrodki pomocy społecznej) - 4 419 112,79 zł, w tym kwota 600 003,23 zł, dofinansowana z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,
- i) rozdz. 85510** (placówki opiekuńczo-wychowawcze) – 323 478,56 zł,
- j) rozdz. 85508** (rodziny zastępcze) – 356 895,40 zł,
- k) rozdz. 85504** (wspieranie rodziny – asystent rodziny) – 134 363,22 zł w tym:
 - kwota 100 847,22 zł z budżetu gminy,
 - kwota 33 516 zł dotacja z budżetu państwa w ramach realizacji *Programu Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2019 rok* ogłoszonego przez Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

2. ze środków zleconych Gminie:

- a) rozdz. 85501** (świadczenia wychowawcze) – 28 333 251,18 zł (wydatki na świadczenia wychowawcze i środki na koszty obsługi),
- b) rozdz. 85502** (świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, składki emerytalno-rentowe i koszty obsługi) – 10 681 113,67 zł,
- c) rozdz. 85502** (realizacja Programu „Za Życiem” i koszty obsługi) - 16 494,84 zł,
- d) rozdz. 85513** (składki na ubezpieczenie zdrowotne) – 112 164,12 zł,

e) rozdz. 85215 (dodatki energetyczne) – 7 681,65 zł (wypłata dodatków energetycznych 7 531,03 zł + 2 % kosztów obsługi 150,62 zł),

f) rozdz. 85228 (specjalistyczne usługi opiekuńcze) – 123 494,66 zł,

g) rozdz. 85219 (wynagrodzenie opiekuna prawnego wraz z kosztami obsługi) – 15 797,52 zł,

h) rozdz. 85504 (program „Dobry start”+ koszty obsługi) – 1 390 010,00 zł.

PODSUMOWANIE

Wizerunek pomocy społecznej od wielu lat ulega przeobrażeniom. Nowy model polityki społecznej, to model aktywny, który adresowany jest nie tylko do osób zagrożonych marginalizacją czy wykluczeniem społecznym, ale także do pozostałych obywateli, w celu pobudzenia ich działań na rzecz środowiska lokalnego. Ponadto współczesna polityka społeczna to nawiązywanie współpracy z innymi instytucjami oraz sektorem publiczno – prywatnym i publiczno – społecznym w celu niwelowania problemów społecznych.

Pomoc społeczna jest szeroko rozumianą instytucją polityki społecznej. Jej głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków, ale pomoc społeczna to również poszukiwanie rozwiązań w środowisku lokalnym, to budowanie sieci wsparcia i tworzenie lokalnej wspólnoty.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach stał się inicjatorem wielu pozytywnych zmian społecznych ale także zmian w świadomości mieszkańców Gminy. Poprzez swoje działania kreuje współczesną politykę społeczną, która oparta jest na nowatorskich rozwiązaniach.

Tutejszy Ośrodek realizuje zadania polityki społecznej na wielu płaszczyznach. Do tych działań zaliczyć należy pomoc społeczną, która wymaga ogromnego nakładu pracy pracowników socjalnych oraz pracowników z pozostałych działów w celu sprawnej i skutecznej realizacji. Ponadto w Ośrodku realizowane są zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych oraz usług opiekuńczych.

Wszystkie wymienione zadania wymagają dobrze zorganizowanego zespołu pracowników. Ludzi gotowych do pracy w trudnych warunkach. W warunkach zmian, nowych zadań i pojawiających się problemów.

Niezwykle ważnym zadaniem, które realizuje i promuje tutęjszy Ośrodek jest zmiana postaw życiowych klientów, kształtowanie w społeczeństwie postaw zrozumienia, akceptacji, tolerancji i szacunku dla osób z grup szczególnego ryzyka, mających trudności z przystosowaniem się do życia w społeczeństwie i aktywnego pełnienia ról społecznych.

Pomoc społeczna jest bardzo ważną instytucją polityki państwa. Poprzez swoje działania hamuje rozwój dysfunkcji w środowiskach zagrożonych marginalizacją, a także wpływa na poprawę kondycji lokalnej społeczności.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach od wielu lat pozyskuje środki zewnętrzne skierowane na rozwój usług i wsparcia klientów pomocy społecznej. Umożliwia to tworzenie odpowiednich narzędzi i organizowanie pracy tak, aby była ona skuteczna i docierała do osób najbardziej potrzebujących. Ponadto Ośrodek aktywnie poszukuje rozwiązań w celu niwelowania problemów społecznych. W tym celu nawiązuje współpracę z licznymi instytucjami i organizacjami z sektora non profit. Ponadto Ośrodek realizuje pracę w oparciu o trzy metody pracy socjalnej. Jest to praca z indywidualnym przypadkiem, metoda pracy grupowej oraz metoda pracy środowiskowej.

W tak złożonym systemie pracy Ośrodek stał się jednostką realizującą aktywną politykę społeczną państwa, która nie jest już postrzegana przez pryzmat przyznawania pomocy finansowej ale jako jednostka godna zaufania, inicjator działań społecznych, a także partner do działań zmierzających do minimalizowania zjawisk wykluczenia społecznego.

WNIOSKI

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej zdeterminowane są czynnikami zewnętrznymi i mogą ulegać zmianom, zarówno w danym roku, jak i na przestrzeni kolejnych lat.

W przypadku wsparcia finansowego i usług konieczne jest:

- zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę świadczeń pieniężnych (zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe),
- zabezpieczenie środków finansowych na ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej,
- zabezpieczenie środków finansowych na realizację wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
- zapewnienie środków finansowych na pokrycie wkładu własnego do realizowanych projektów,
- zabezpieczenie środków finansowych na usługi opiekuńcze, przy czym należy uwzględnić środki na nowe etaty w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na ten rodzaj usług,
- zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę dodatków mieszkaniowych,
- zapewnienie środków finansowych na funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na nowe etaty w związku z rozwojem zadań polityki społecznej.
- zabezpieczenie środków finansowych na zapewnienie schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Police.

Rok 2020 będzie dla Ośrodka kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw oraz podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Kierunki te, są niezbędne aby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna.

Rozwój działań nastąpi w szczególności poprzez:

- 1) prowadzenie aktywnej integracji adresowanej do klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej,
- 2) tworzenie i wdrażanie programów osłonowych służących realizacji zadań pomocy społecznej adresowanych do konkretnych grup beneficjentów,
- 3) realizację „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Police na lata 2017 – 2026”,
- 4) kontynuację realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019– 2021”,
- 5) kontynuację realizacji „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Police na lata 2014 - 2020”,
- 6) kontynuację realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- 7) podejmowanie kompleksowych działań na rzecz zmiany postaw klientów, zwiększania ich aktywności i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- 8) realizację gminnych programów skierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych (profilaktyka i przeciwdziałanie alkoholizmowi; przeciwdziałanie narkomanii),
- 9) prowadzenie aktywnej polityki senioralnej,
- 10) sprawną realizację świadczeń rodzinnych, rządowego programu 500+ i Programu 300+ (sprawne przyjmowanie wniosków, weryfikowanie uprawnień, wypłata świadczeń),
- 11) dalsze pogłębianie współpracy z partnerami, m.in. w obszarze wspierania rodziny, pomocy osobom w wieku senioralnym, pomocy osobom bezdomnym, aktywizowania bezrobotnych,
- 12) prowadzenie elastycznej polityki kadrowej służącej utrzymaniu dobrej jakości obsługi klienta oraz prawidłowej realizacji zadań, obejmującej m.in. dostosowanie zatrudnienia do występujących potrzeb,
- 13) dalszą profesjonalizację pracy socjalnej,
- 14) rozwijanie środowiskowej pracy socjalnej związanej z aktywizacją i integracją mieszkańców,
- 15) podnoszenie jakości oferowanych usług społecznych.

Należy również nadmienić, że w dniu 20.01.2020 r. weszła w życie *Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, której celem jest zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług. Utworzenie i prowadzenie centrum należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym.

Centrum można utworzyć poprzez przekształcenie funkcjonującego w gminie Ośrodka Pomocy Społecznej, jednak związane jest z dodatkowymi nakładami finansowymi. Zadania, które wskazuje ww. ustawa w znacznym stopniu realizowane są przez tutejszy Ośrodek. OPS skutecznie pracuje w ramach organizowania społeczności lokalnej. Kadra, zatrudniona w Ośrodku przygotowana jest do realizacji działań środowiskowych i umacniania więzi społecznych, współpracuje z innymi jednostkami i organizacjami w celu skutecznego pomagania i wspierania osób i rodzin najbardziej potrzebujących. Utworzenie Centrum Usług Społecznych związane jest przeprowadzeniem diagnozy potrzeb i społeczności lokalnej, co jest kosztownym elementem całego przedsięwzięcia. Ośrodek, w 2018 r. przeprowadził badania dotyczące zasobów i potrzeb mieszkańców Gminy Police i na bazie powyższych badań realizuje zadania.

W związku z wejściem w życie *Ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, Ośrodek Pomocy Społecznej planuje stopniowe wprowadzanie zmian organizacyjnych w strukturze Ośrodka. Zmiany, związane będą z wyodrębnieniem w Dziale Pracy Socjalnej, zespołu do pracy socjalnej. Zespół ten zostanie powołany w celu bezpośredniego kontaktu z osobami zarówno objętymi wsparciem pomocy społecznej, ale także dla ogółu społeczeństwa Gminy. Dodatkowo zespół ten będzie koordynował pracę związaną z aktywizowaniem środowiska lokalnego.

Reasumując, należy stwierdzić, iż realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach zadania statutowe i ponadstandardowe z obszaru szeroko pojętej polityki społecznej, stanowią ważny obszar z punktu widzenia potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej Gminy Police.